

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
TİCARET BAKANLIĞI

TÜRKİYE
YÜZYILI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN YÜZÜNCÜ YILI

EKONOMİK GÖRÜNÜM

Eylül 2024

Son Güncelleme Tarihi: 14.10.2024

Not: Sunumda yer verilen veri, görüş ve değerlendirmeler, hiçbir kişi, kurum veya kuruluşa herhangi bir taahhüt içermemekte olup sadece bilgi amaçlıdır.

İçindekiler

A- MAKROEKONOMİK GELİŞMELER	3
B- MAKROEKONOMİK GÖRÜNÜM	20
C- İÇ TİCARET GELİŞMELERİ	31
D- DIŞ TİCARETTE GELİŞMELER	38
1) MAL TİCARETİ	39
2) ULUSLARARASI HİZMET TİCARETİ	52
E- YATIRIM ORTAMI	65
F- SERBEST BÖLGELER	71
G- İKİLİ, BÖLGESEL, ÇOKLU ve ÇOK TARAFLI TİCARET	78

A- MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

Temel Ekonomik Göstergeler

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
GSYH Artışı, Zincirlenmiş Hacim Endeksi , %	6,1	3,3	7,5	3,0	0,8	1,9	11,4	5,5	5,1
GSYH, Cari Fiyatlarla, Milyar TL	2.351	2.627	3.134	3.761	4.318	5.049	7.256	15.012	26.546
GSYH, Cari Fiyatlarla, Milyar \$	867	869	859	798	760	717	808	906	1.130
Nüfus, Bin Kişi	78.218	79.278	80.313	81.407	82.579	83.385	84.147	85.280	85.326
Kişi Başına GSYH, Cari Fiyatlarla, \$	11.085	10.964	10.696	9.799	9.208	8.600	9.601	10.659	13.243
İhracat (GTS, F.O.B.), Milyon \$	151,0	149,2	164,5	177,2	180,8	169,6	225,2	254,2	255,6
İhracat (GTS)/GSYH,%	17,4	17,2	19,1	22,2	23,8	23,7	27,9	28,1	22,6
İthalat (GTS, C.I.F.), Milyon \$	213,6	202,2	238,7	231,2	210,3	219,5	271,4	363,7	362,0
İthalat (GTS)/GSYH, %	24,6	23,3	27,8	29,0	27,7	30,6	33,6	40,2	32,0
İhracatın İthalatı Karşılama Oranı (% GTS)	70,7	73,8	68,9	76,6	86,0	77,3	83,0	69,9	70,6
Seyahat Gelirleri, Milyar \$	33,2	23,8	28,1	32,1	38,8	14,2	27,9	45,4	49,5
Doğrudan Yabancı Yatırımlar (Giriş), Milyar \$	19,3	13,8	11,2	12,5	9,5	7,7	12,9	13,7	10,7
Cari İşlemler Dengesi (Milyar \$)	-21,4	-22,2	-35,1	-14,6	15,0	-31,1	-6,4	-46,6	-40,5
Cari İşlemler Dengesi/GSYH, %	-2,5	-2,6	-4,1	-1,8	2,0	-4,3	-0,8	-5,1	-3,6
İşgücüne Katılma Oranı, %	51,3	52,0	52,8	53,2	53,0	49,3	51,4	53,1	53,3
İşsizlik Oranı, %	10,3	10,9	10,9	11,0	13,7	13,2	12,0	10,4	9,4
İstihdam Oranı, %	46,0	46,3	47,1	47,4	45,7	42,8	45,2	47,5	48,3
TÜFE, (On iki aylık ortalamalara göre değişim) (%)	7,67	7,78	11,14	16,33	15,18	12,28	19,60	72,31	53,86
TÜFE (%)	8,81	8,53	11,92	20,30	11,84	14,60	36,08	64,27	64,77
ÜFE, (On iki aylık ortalamalara göre değişim) (%)	5,28	4,30	15,82	27,01	17,56	12,18	43,86	128,47	49,93
ÜFE (%)	5,71	9,94	15,47	33,64	7,36	25,15	79,89	97,72	44,22

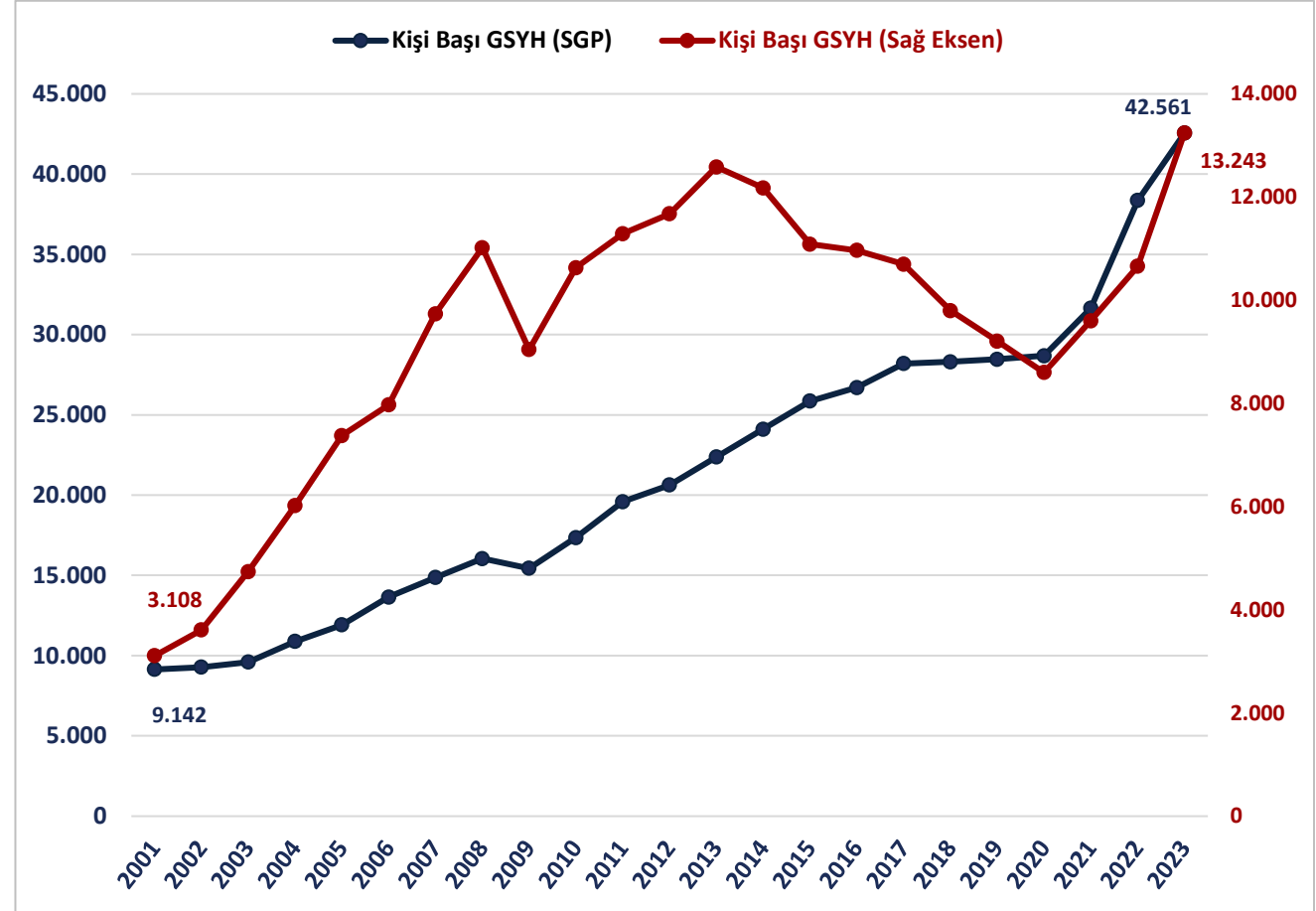
Kaynak: TÜİK, TCMB

MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

Kişi Başına Düşen GSYH

- Kişi başı Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYH), 2023 yılında, 2002 yılına göre 3,7 kat artışla 3.608 dolardan 13.243 dolara yükselmiştir.
- Satın Alma Gücü Paritesi'ne (SGP) göre, 2023'te kişi başı GSYH 42.561 dolar olmuştur.

Kişi Başına Düşen GSYH, ABD Doları

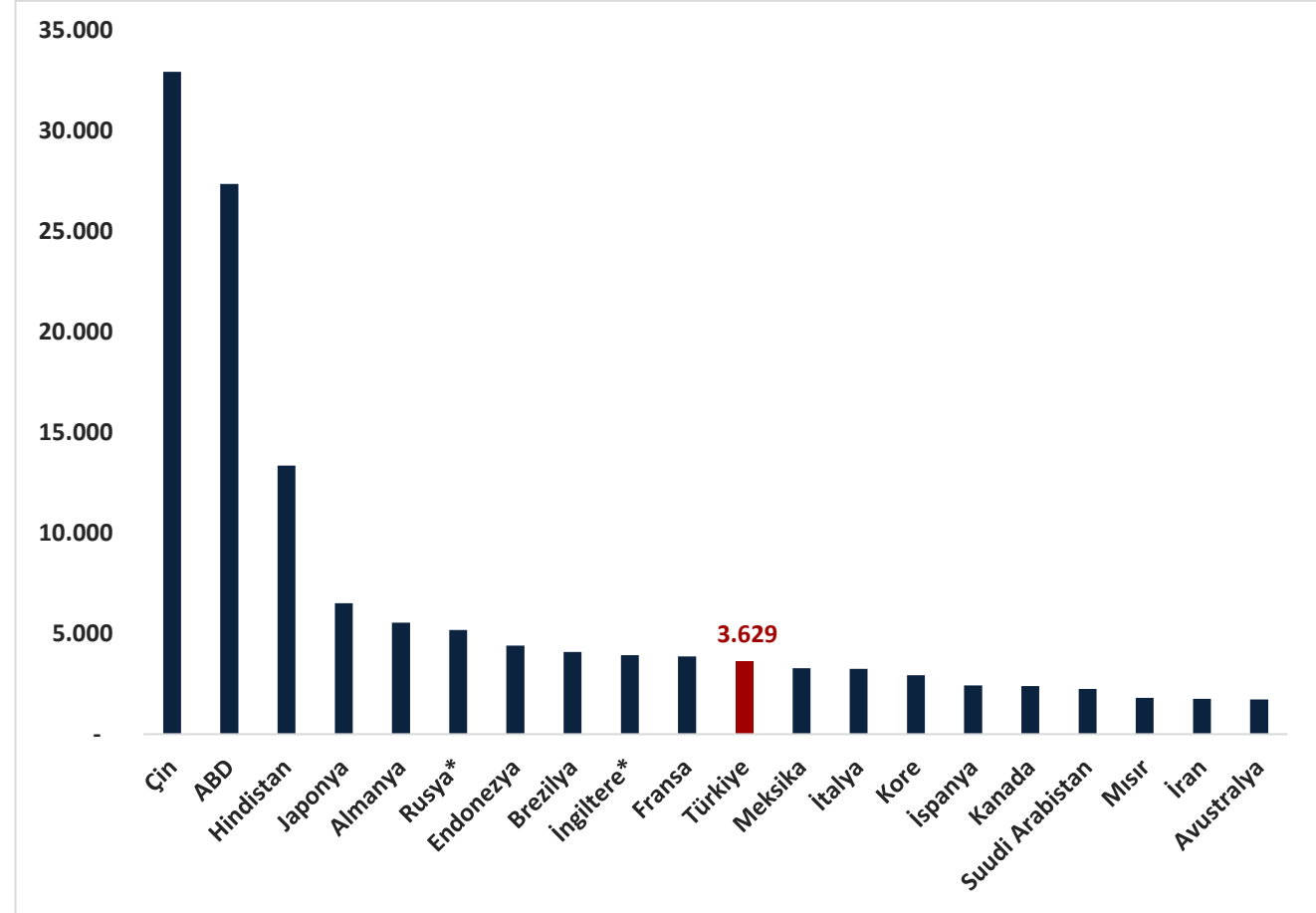
Kaynak: TÜİK

MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

Dünya'nın En Büyük 20 Ekonomisi

- 2023 yılı itibarıyla Satın Alma Gücü Paritesi'ne (SGP) göre GSYH sıralamasında Türkiye, Dünya'nın 11'inci, Avrupa'nın 4'üncü büyük ekonomisidir.

Dünya'nın En Büyük 20 Ekonomisi (Satın Alma Gücü Paritesi, GSYH)

Kaynak: IMF

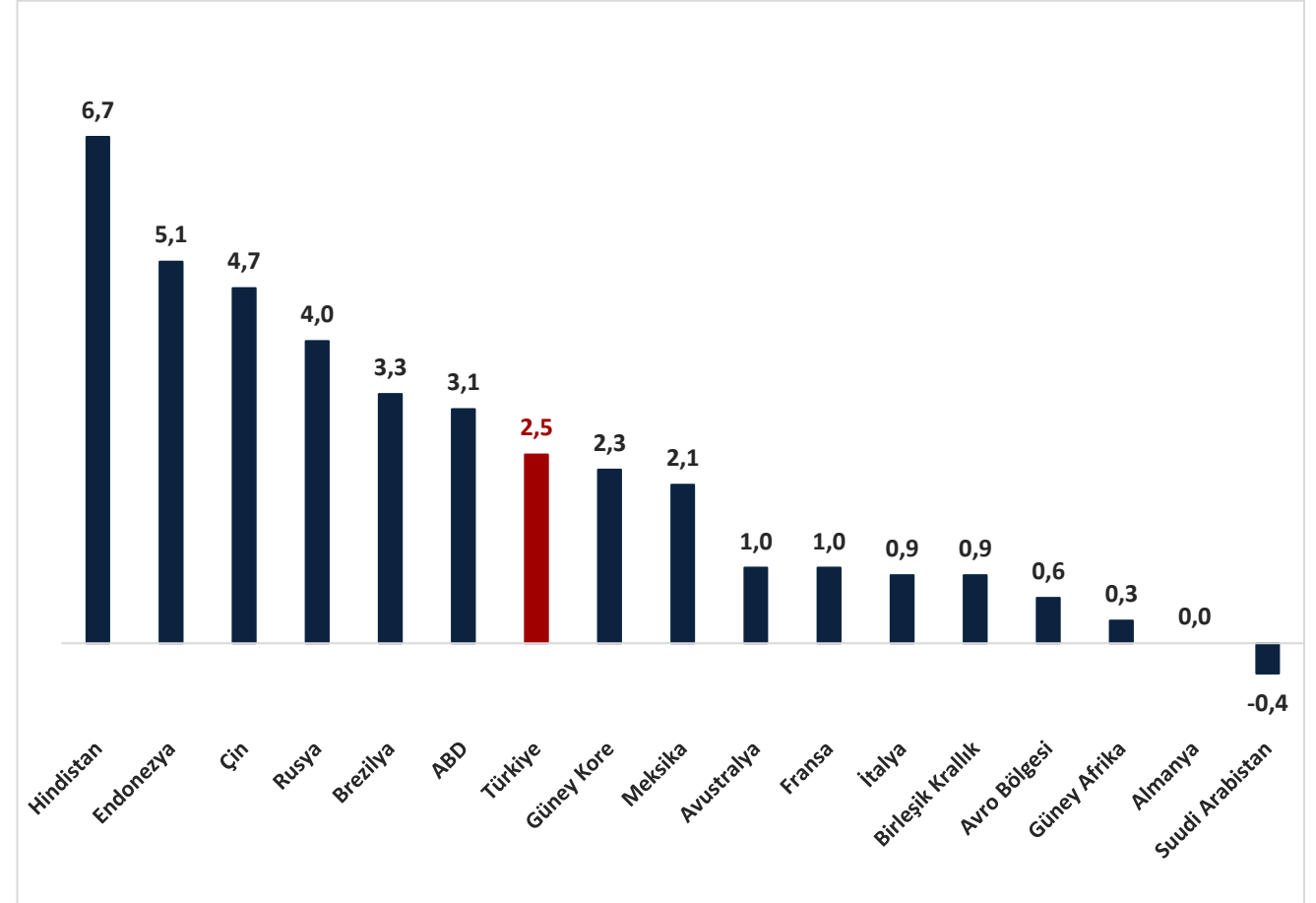
*İlgili ülke verileri 2022 yılına aittir.

MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

G20 Ülkelerinin GSYH Değişimleri

- Türkiye ekonomisi 2024 yılının ikinci çeyreğinde %2,5 oranında büyümüştür.

Verisi Açıklanan G20 Ülkelerinin GSYH Değişimleri (%) (2024 Ç2)

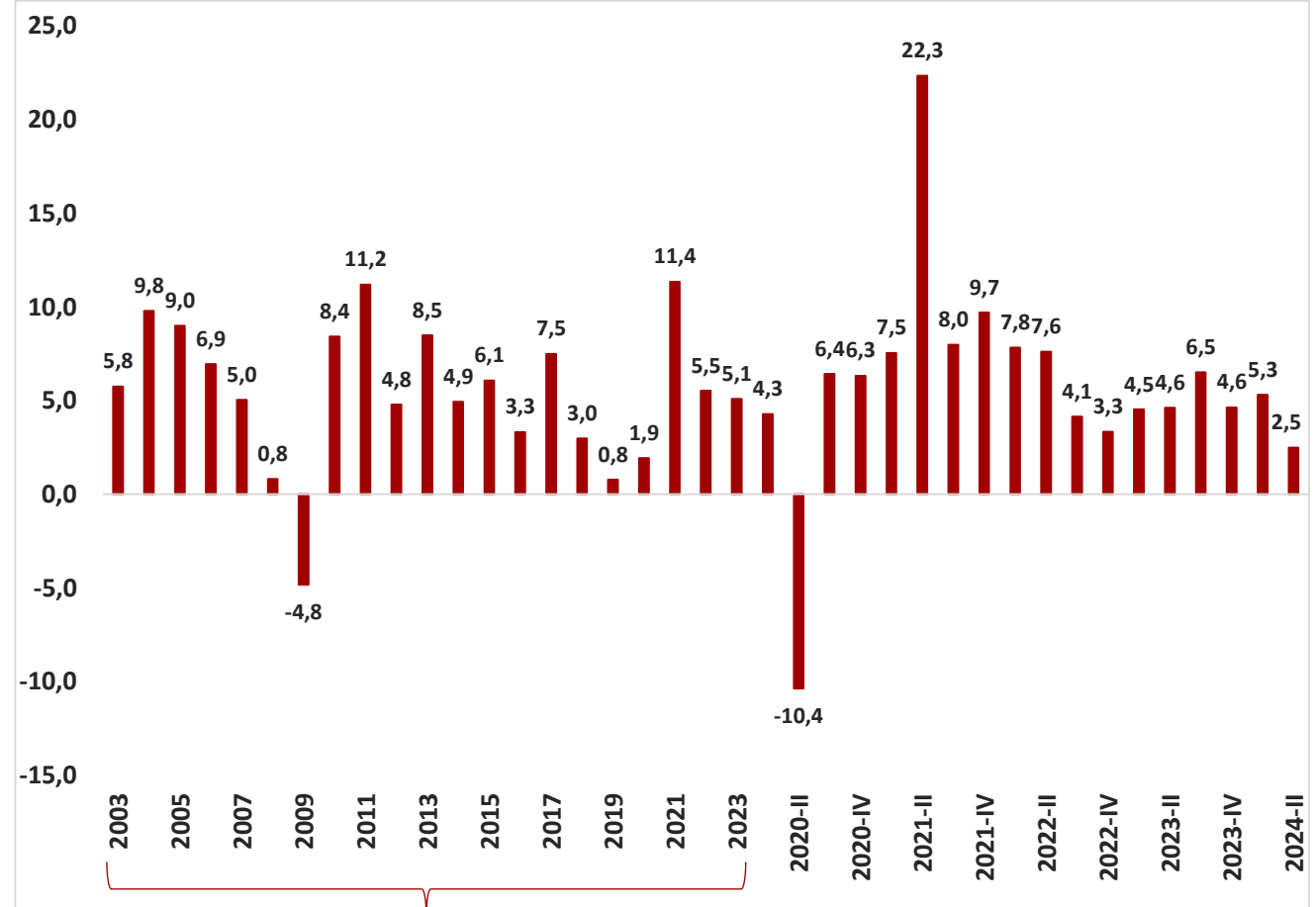
Kaynak: S&P Global, EIU, Eurostat, US BEA, Australian Bureau of Statistics

MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

Dönemler İtibarıyla GSYH Büyümesi

- Türkiye ekonomisi 2024 yılının ikinci çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine göre %2,5 oranında büyümüştür.
- 2003-2023 döneminde ise Türkiye ekonomisinde yıllık ortalama %5,4 oranında büyümüştür.

Dönemler İtibarıyla GSYH Büyüme Oranları (%)

Kaynak: TÜİK

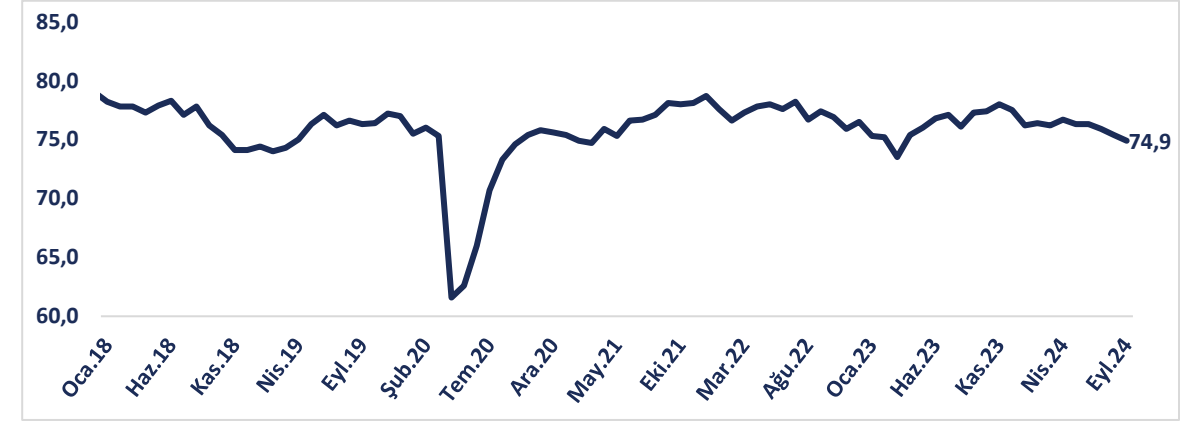
Yıllık Artışlar

MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

Sanayi Üretimi

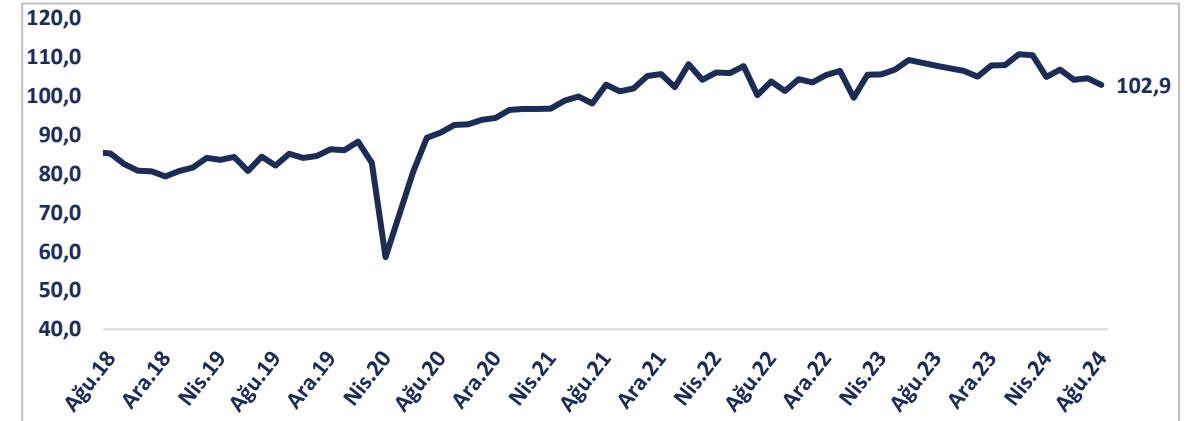
- 2024 yılı Eylül ayında, İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı (KKO) yıllık bazda 2,4 puan, aylık bazda ise 0,5 puan azalarak %74,9 seviyesinde gerçekleşmiştir.
- 2024 Ağustos ayında mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi'nde bir önceki aya göre %1,6, takvim etkisinden arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi'nde ise bir önceki yılın aynı ayına göre %5,3 oranında düşüş gerçekleşmiştir.

İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı (%)

Kaynak: TCMB

Sanayi Üretim Endeksi*

Kaynak: TÜİK , *Mevsim ve Takvim Etkilerinden Arındırılmış Endeks (2021=100)

MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

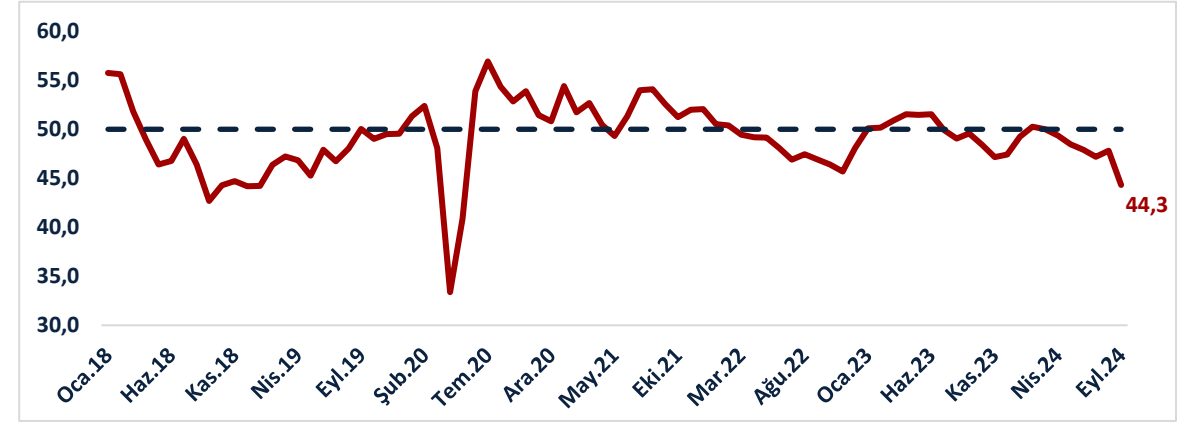
Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI)

- Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI), 2024 yılı Eylül ayında 44,3 olarak gerçekleşmiştir.

- Yeni İhracat Siparişleri Endeksi Eylül ayında 45,3 olarak gerçekleşmiştir.

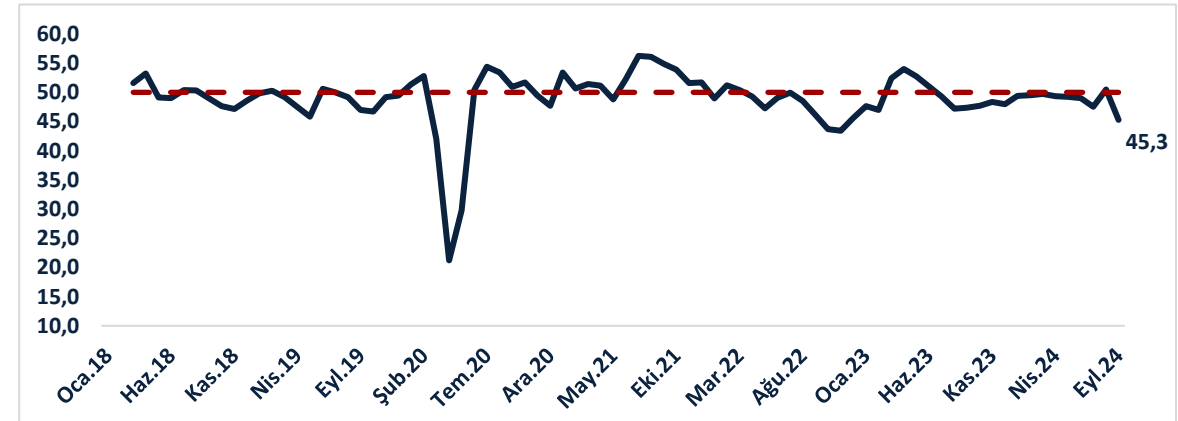
Endekslerin 50 değerinin üzerinde olması iyileşmeye işaret ederken 50'nin altında olması kötüleşmeyi ifade etmektedir.

Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI)

Kaynak: S&P Global

Yeni İhracat Siparişleri Endeksi

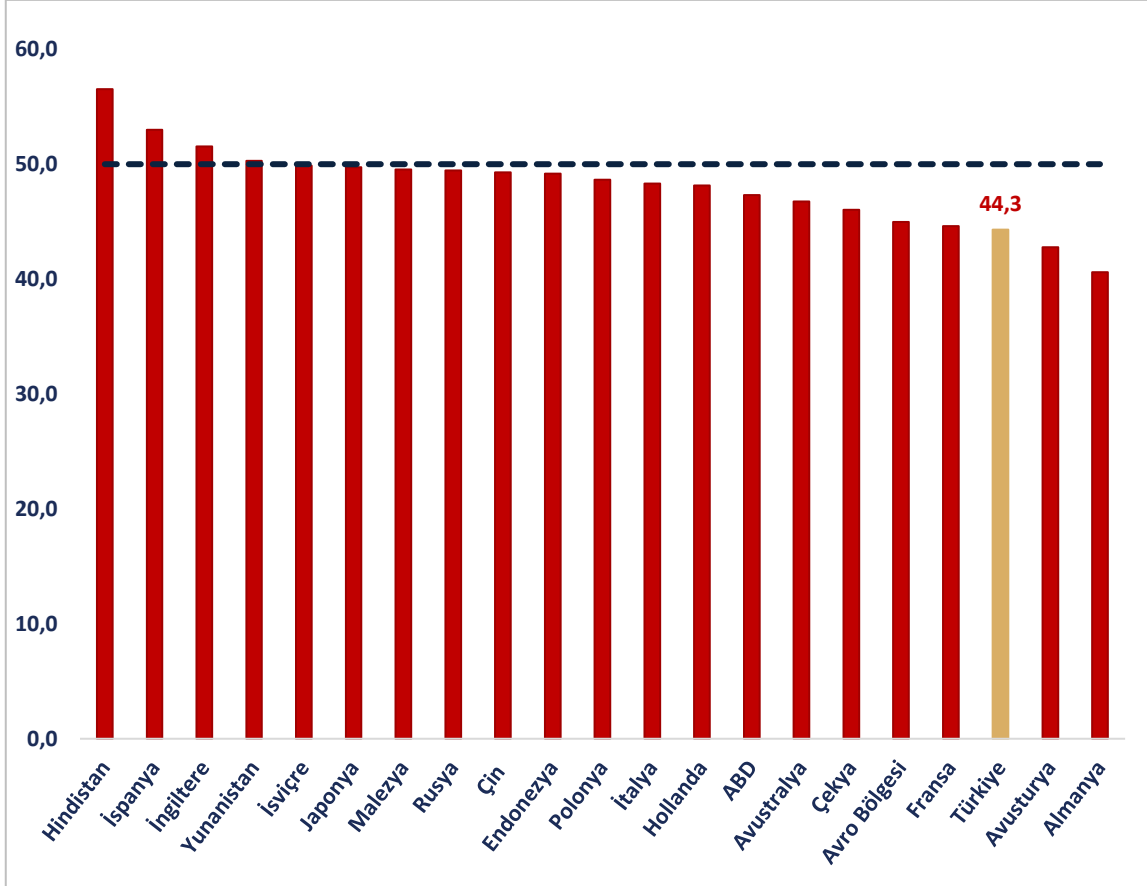

Kaynak: S&P Global

MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI)

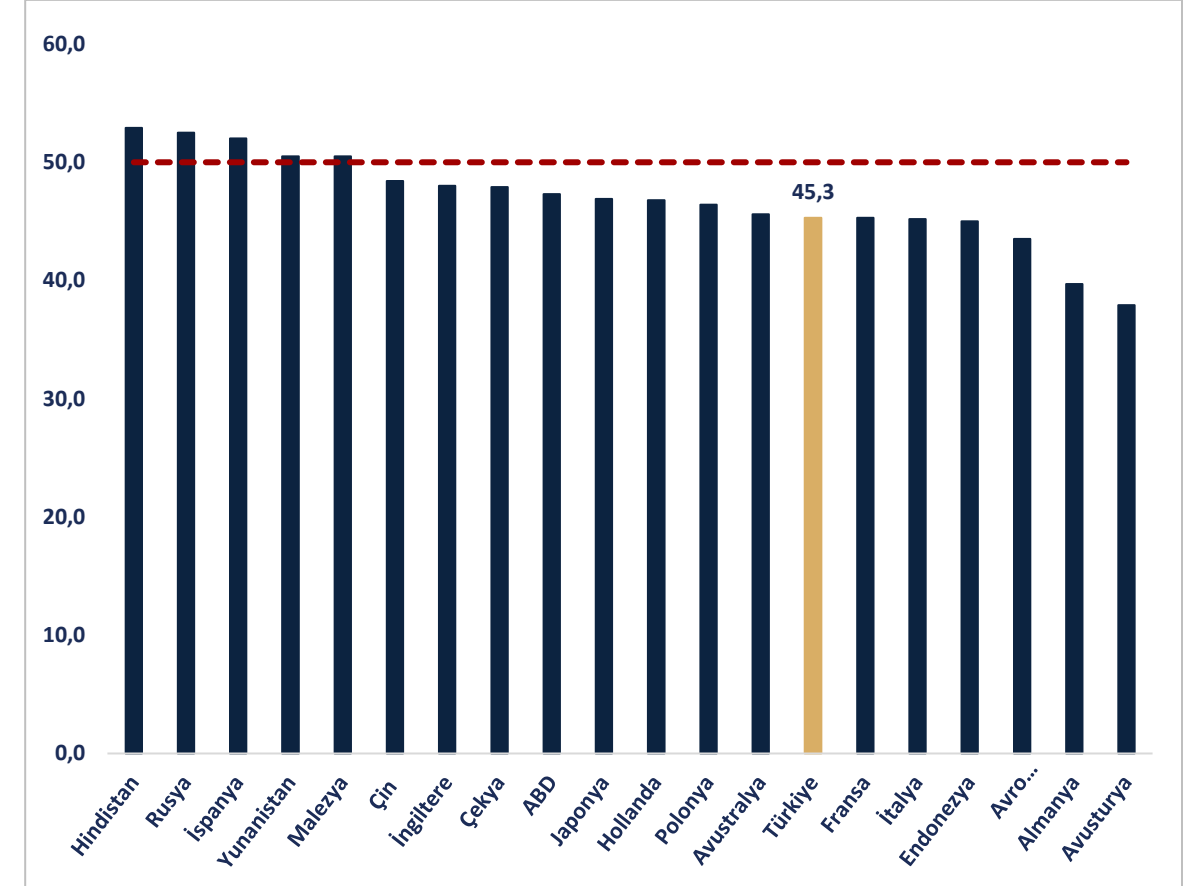
İmalat Sanayi Satın Alma Yöneticileri Endeksi* (PMI), Eylül 2024

Kaynak: S&P Global

Endekslerin 50 değerinin üzerinde olması iyileşmeye işaret ederken 50'nin altında olması kötüleşmeyi ifade etmektedir. Mevsimsellikten arındırılmış veriler kullanılmıştır.

Yeni İhracat Siparişleri Endeksi*, Eylül 2024

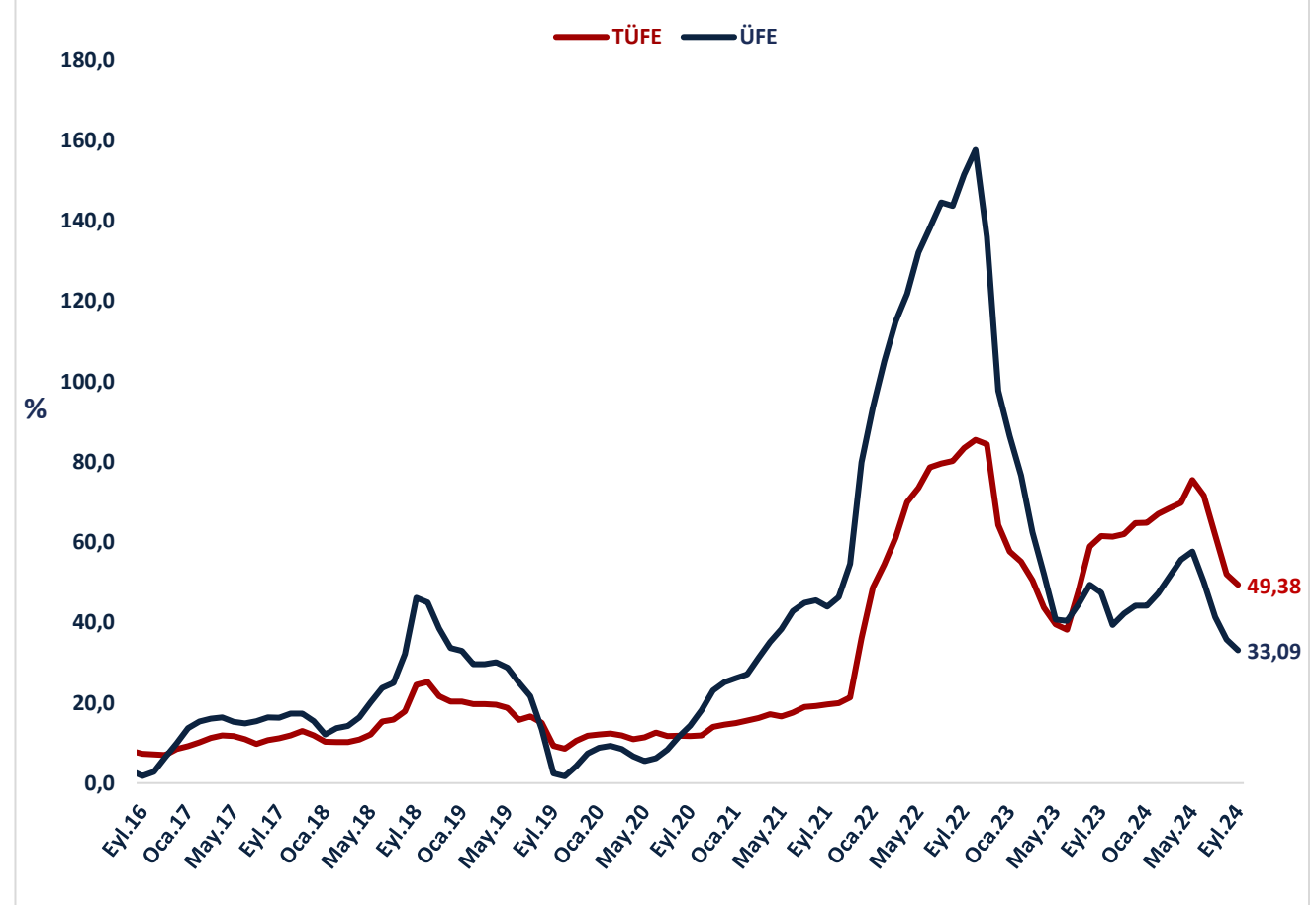
Kaynak: S&P Global

MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

Yıllık Enflasyon

- 2024 yılı Eylül ayında, bir önceki yılın aynı ayına göre, TÜFE’de %49,38, Yi-ÜFE’de ise %33,09 oranında artış gerçekleşmiştir.

Enflasyondaki Gelişmeler

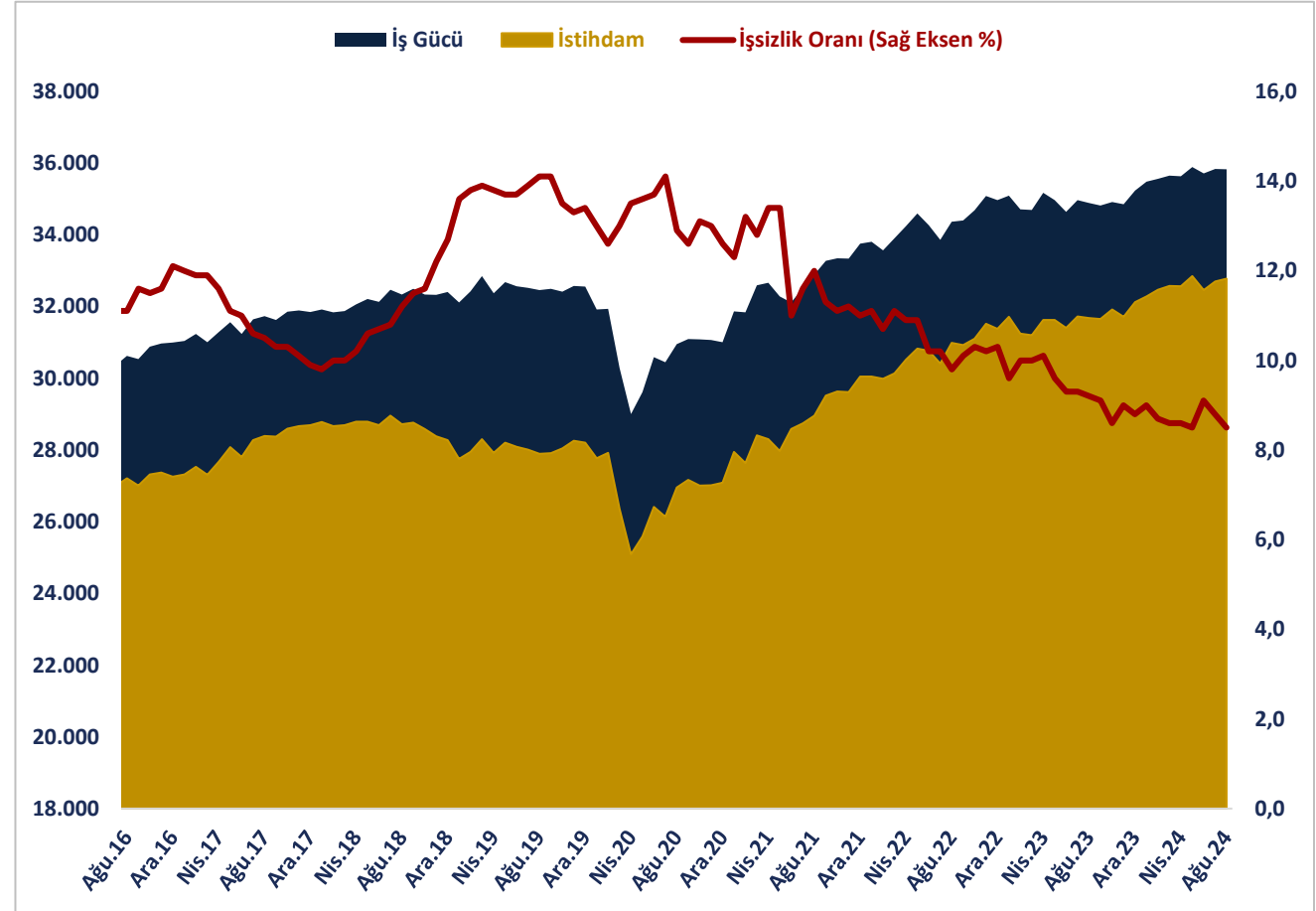
Kaynak: TÜİK

MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

İşgücü Piyasası

- Mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik oranı 2024 Ağustos ayında %8,5 seviyesinde gerçekleşmiştir.
- 2024 Ağustos ayında, mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik oranı ABD'de %4,2, Avro Bölgesi'nde %6,4, Almanya'da %3,5, Fransa'da %7,5 ve İtalya'da %6,2 düzeyinde bulunmaktadır.
- İstihdam edilenlerin sayısı 2024 yılı Ağustos ayında 78 bin kişi artarak 32 milyon 776 bin kişi, istihdam oranı ise 0,1 puanlık artış ile %49,7 olmuştur.

İşgücü Piyasasındaki Gelişmeler (Bin Kişi)

Kaynak: TÜİK

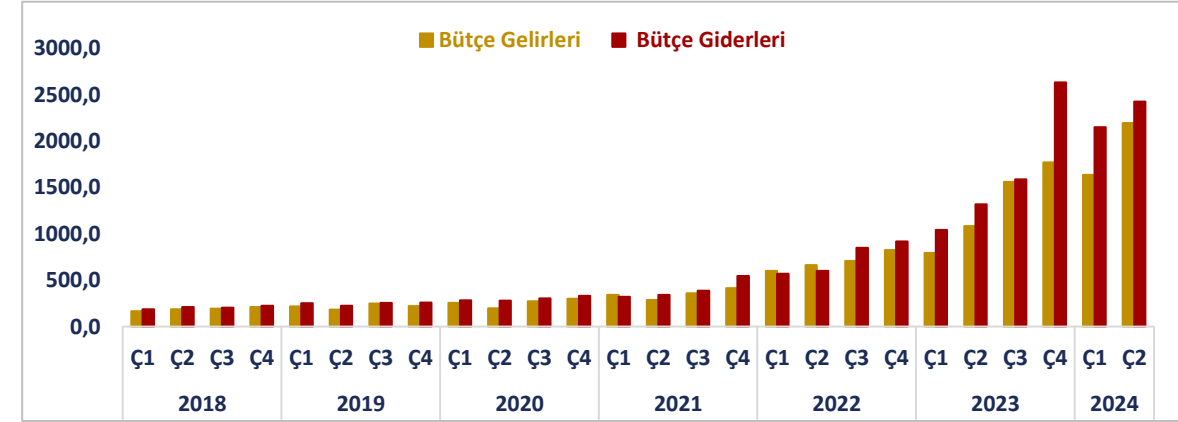
Not: Mevsimsel Düzeltmiş Veriler

MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

Merkezi Yönetim Bütçesi

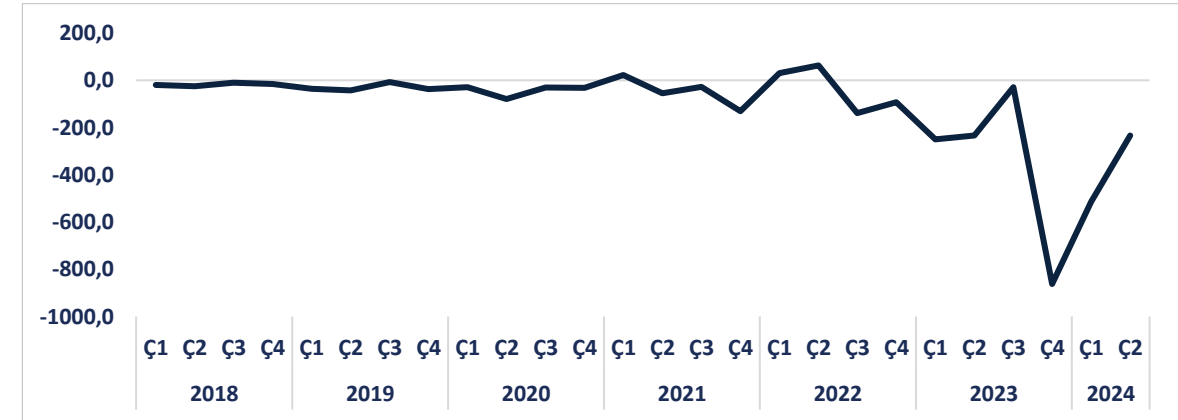
- 2024 yılı Temmuz ayında merkezi yönetim bütçe giderleri 827,7 milyar TL, bütçe gelirleri 730,9 milyar TL ve bütçe açığı 96,8 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.
- 2024 yılı 2. çeyreğinde merkezi yönetim bütçe giderleri 2.427,9 milyar TL, bütçe gelirleri 2.194,2 milyar TL ve bütçe açığı 233,7 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri (Milyar TL)

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı

Merkezi Yönetim Bütçe Dengesi (Milyar TL)

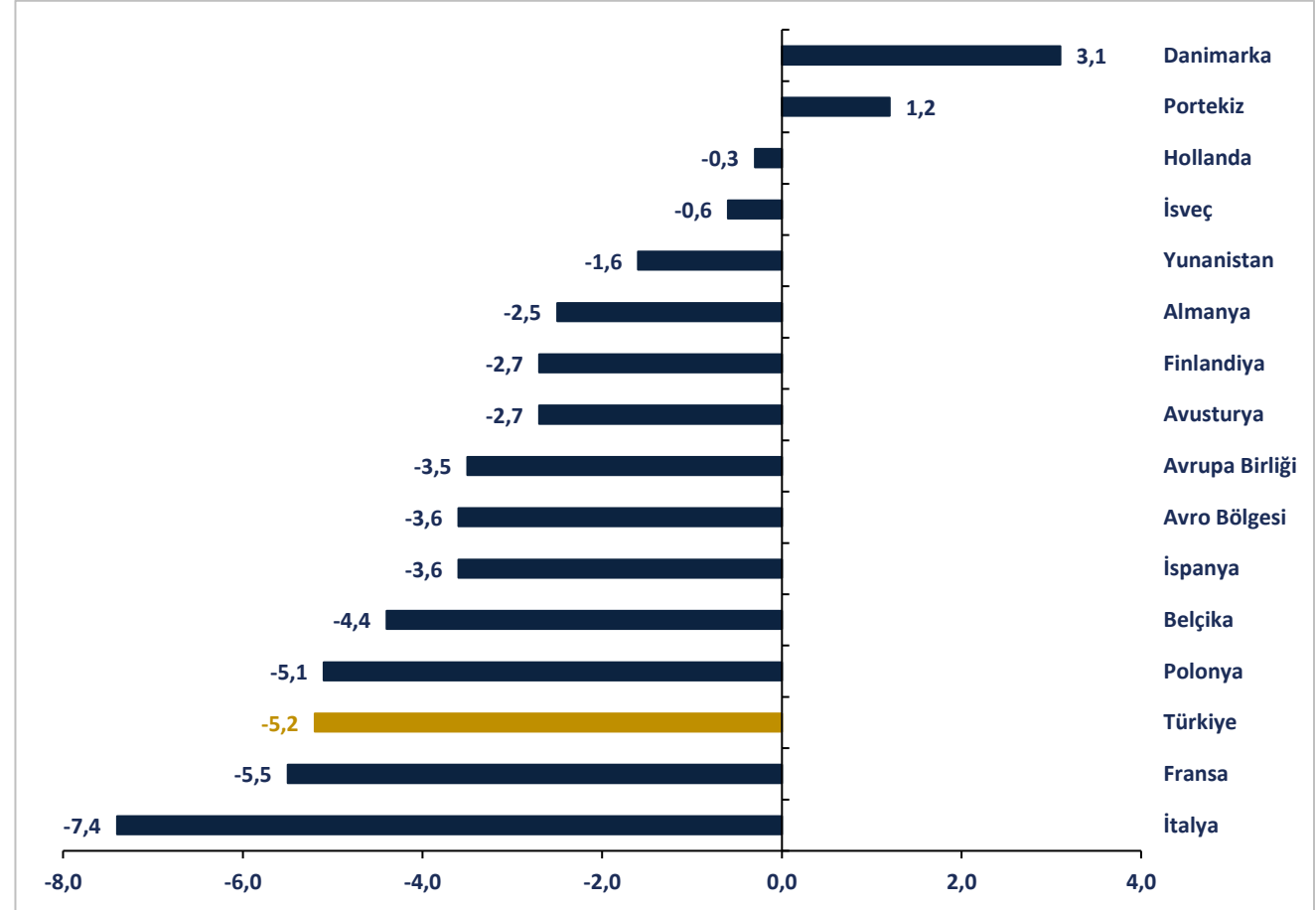
Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı

MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

Merkezi Yönetim Bütçe Dengesi

- Türkiye'nin Merkezi Yönetim Bütçe Dengesinin GSYH'ye oranı 2023 yılında -%5,2 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Merkezi Yönetim Bütçe Dengesi / GSYH, (%) 2023

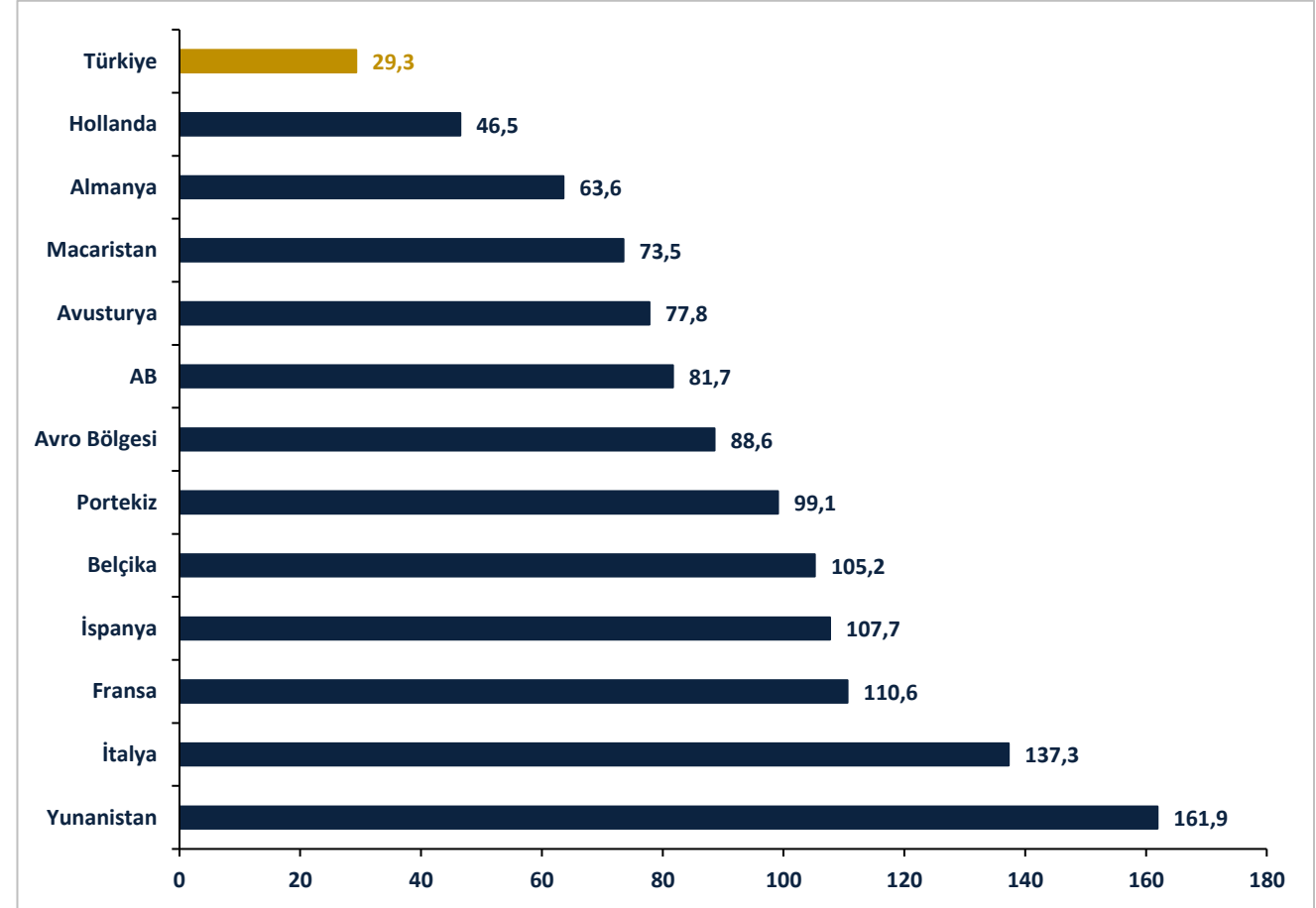
Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, Eurostat

MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

AB Tanımlı Genel Devlet Borç Stoku / GSYH

- Türkiye'nin AB tanımlı Genel Devlet Borç Stokunun GSYH'ye oranı 2023 yılında, Maastricht kriteri olan %60'ın oldukça altında, %29,3 olarak gerçekleşmiştir.

AB Tanımlı Genel Devlet Borç Stoku / GSYH, (%) 2023

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, Eurostat

MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

Ödemeler Dengesi İstatistikleri

- 2023 yılı Ağustos ayında 489 milyon dolar fazla veren cari işlemler dengesi, 2024 yılı Ağustos ayında 4,3 milyar dolar fazla vermiştir.

Ödemeler Dengesi

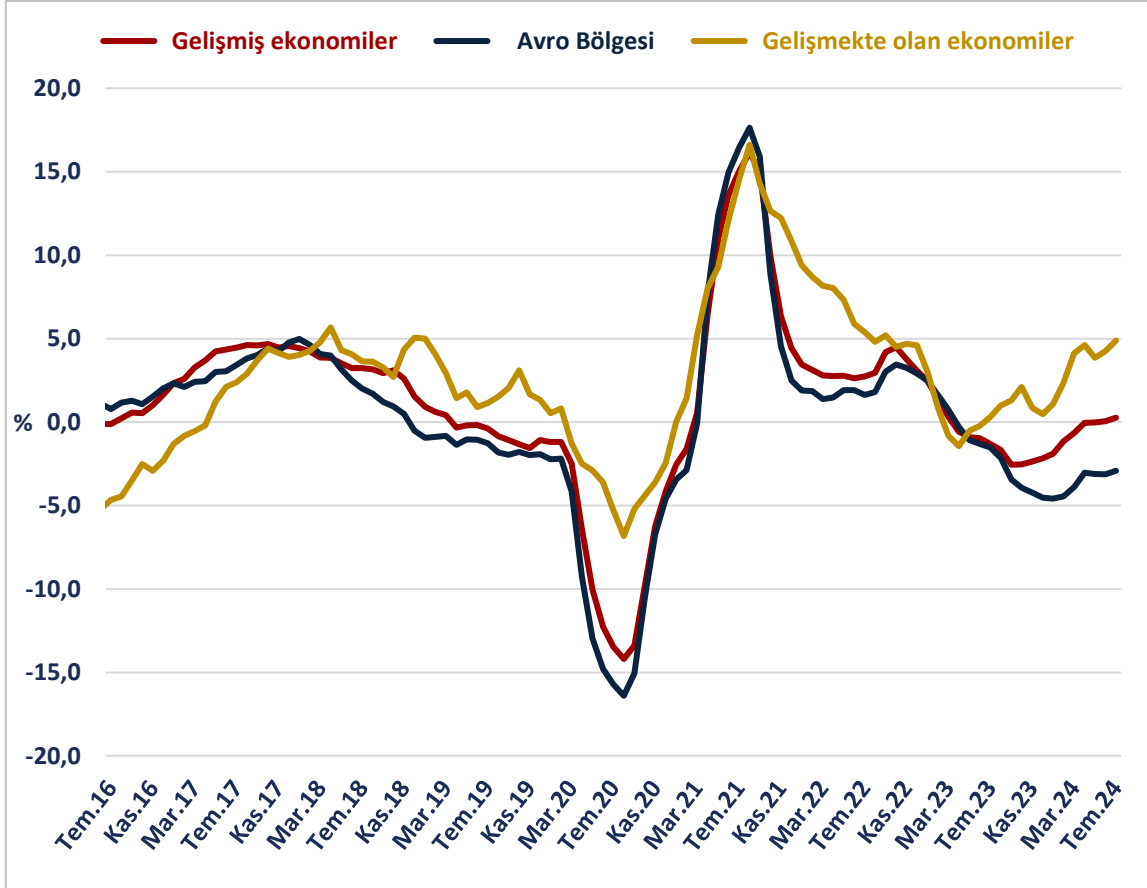
Milyon Dolar	Ağustos			Ocak-Ağustos		
	2023	2024	Fark	2023	2024	Fark
I- CARI İŞLEMLER HESABI	489	4.324	3.835	-38.925	-9.665	29.260
A. DIŞ TİCARET DENGESİ	-7.148	-2.911	4.237	-68.629	-38.550	30.079
B. HİZMETLER DENGESİ	8.493	8.696	203	37.387	39.205	1.818
C. BİRİNCİL GELİR DENGESİ	-945	-1.475	-530	-7.968	-10.365	-2.397
D. İKİNCİL GELİR DENGESİ	89	14	-75	285	45	-240
II- SERMAYE HESABI	-34	-15	19	-144	-120	24
III- FİNANS HESAPLARI	3.427	645	-2.782	-44.842	-21.552	23.290
Doğrudan Yatırımlar	-123	62	185	-2.869	-2.617	252
Net Varlık Edinimi	536	559	23	3.660	3.793	133
Net Yükümlülük Oluşumu	0	37	37	428	398	-30
Sermaye	659	497	-162	6.529	6.410	-119
Yatırım	277	261	-16	3.106	3.255	149
Tasfiye	286	283	-3	3.278	3.722	444
Diğer Sermaye (Net)	9	22	13	172	467	295
Gayrimenkul (Net)	127	35	-92	785	1.131	346
Portföy Yatırımları	255	201	-54	2.638	2.024	-614
Diğer Yatırımlar	-121	200	321	-2.234	2.646	4.880
Rezerv Varlıklar	5.134	-2.510	-7.644	-18.621	-3.419	15.202
IV- NET HATA NOKSAN	2.972	-3.664	-6.636	-5.773	-11.767	-5.994

Kaynak: TCMB

MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

Küresel Ticaret Hacim Endekslerindeki Gelişmeler

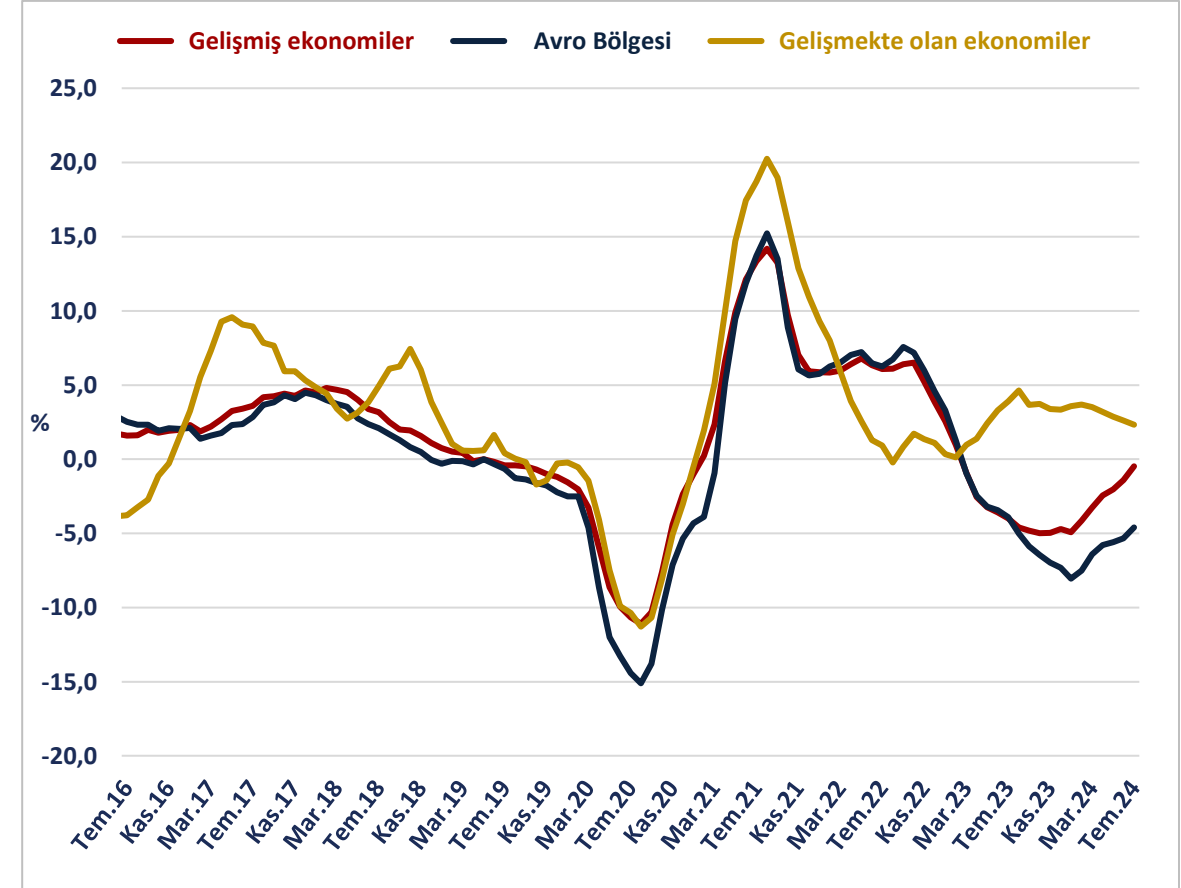
İhracat Hacmi Değişimi* (6 Aylık Hareketli Ortalama)

Kaynak: Hollanda Ekonomik Politika Analizi Bürosu (CPB)

* Ticaret Hacim Endeksi (2021=100), mevsimsel arındırılmış veriler kullanılmakta ve artışlar yıllık olarak hesaplanmaktadır.

İthalat Hacmi Değişimi* (6 Aylık Hareketli Ortalama)

Kaynak: Hollanda Ekonomik Politika Analizi Bürosu (CPB)

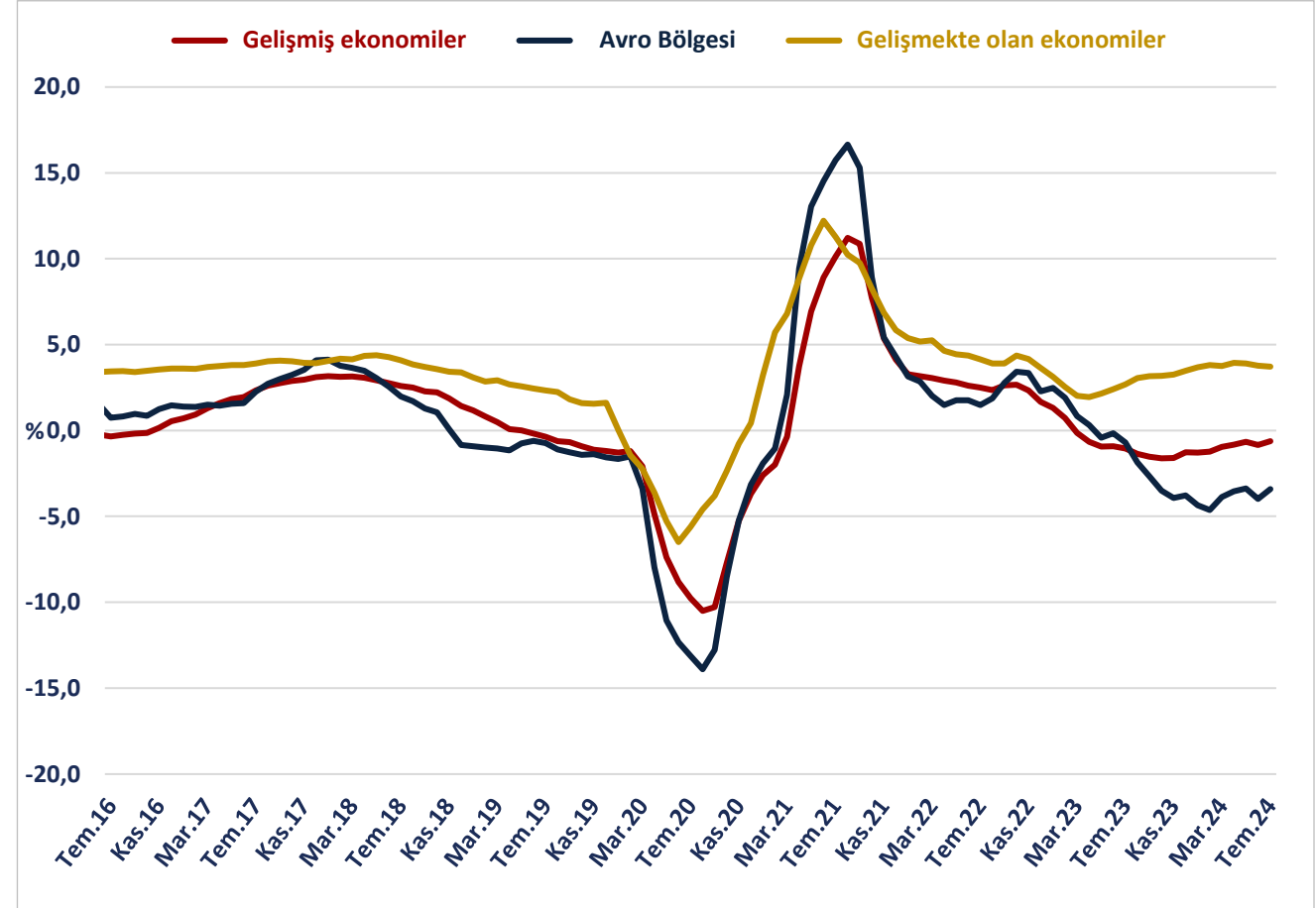
MAKROEKONOMİK GELİŞMELER

Küresel Sanayi Üretim Endekslerindeki Gelişmeler

- 2024 yılı Temmuz ayı itibarıyla Avro Bölgesi ve gelişmiş ekonomilerde sanayi üretimindeki gerileme hız kaybederken, gelişmekte olan ekonomilerdeyse son aylardaki artış eğilimi yavaşladı.

*Sanayi Üretim Endeksi, Yüzde Değişim (2021=100), mevsimsel arındırılmış veriler kullanılmakta ve artışlar yıllık olarak hesaplanmaktadır.

Sanayi Üretim Endeksindeki Aylık Değişimler* (6 Aylık Hareketli Ort.)

Kaynak: Hollanda Ekonomik Politika Analiz Bürosu (CPB)

B- MAKROEKONOMİK GÖRÜNÜM

MAKROEKONOMİK GÖRÜNÜM

Orta Vadeli Program (2025-2027) Hedefleri

	2023	2024 (GT)	2025 (P)	2026 (P)	2027 (P)
GSYH (Milyar TL, Cari Fiyatlarla)	26.546	44.218	61.540	72.915	83.132
Kişi Başına Milli Gelir (\$)	13.243	15.551	17.028	18.990	20.420
GSYH Reel Büyümesi (%)	5,1	3,5	4,0	4,5	5,0
İşsizlik Oranı (%)	9,4	9,3	9,6	9,2	8,8
Seyahat Gelirleri (Milyar \$)	49,5	53,0	56,1	61,5	66,4
Cari İşlemler Dengesi (Milyar \$)	-40,5	-22,0	-28,6	-25,6	-22,6
Cari İşlemler Dengesi / GSYH (%)	-3,6	-1,7	-2,0	-1,6	-1,3

Program; On İkinci Kalkınma Planı'nın (2024-2028) genel çerçevesiyle uyumlu olarak makroekonomik ve finansal istikrarı güçlendirmeyi, yüksek katma değerli üretimi teşvik etmeyi, yeşil ve dijital dönüşüm odağıyla verimlilik ve ihracat artışı yoluyla büyümeyi ve cari işlemler dengesinde kalıcı iyileşme sağlamayı, enflasyonu orta vadede tek haneye düşürmeyi, iş ve yatırım ortamını iyileştirmeyi ve afetlerle etkin mücadele ederken mali disiplinin korunmasını esas alan politika zeminini tesis etmeyi amaçlamaktadır.

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı

GT: Gerçekleşme Tahmini, P: Program

MAKROEKONOMİK GÖRÜNÜM

Orta Vadeli Program (2025-2027) Mal Ticareti Hedefleri

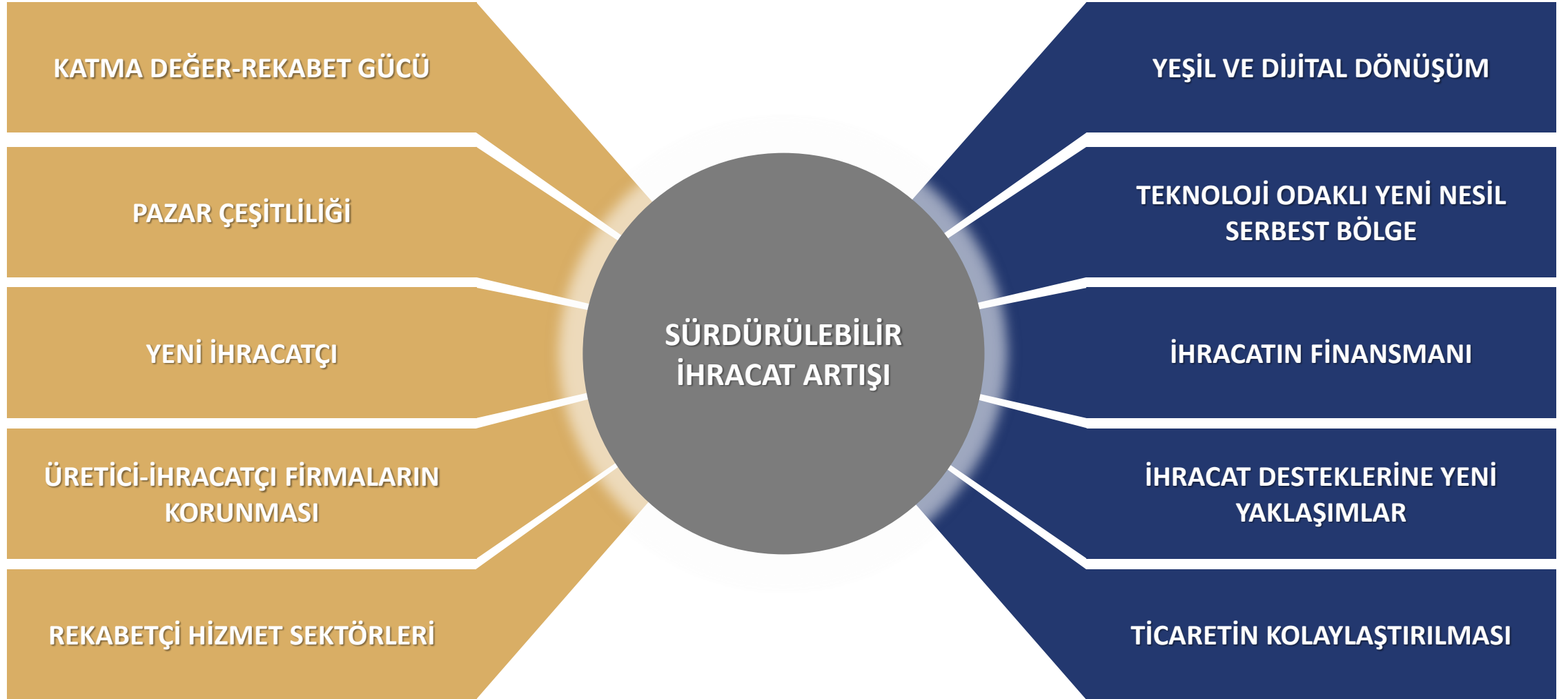
	2023	2024 (GT)	2025 (P)	2026 (P)	2027 (P)
İhracat (Milyar \$) (GTS)	255,6	264,0	279,6	296,1	319,6
İthalat (Milyar \$) (GTS)	362,0	345,0	369,0	390,6	417,5
Dış Ticaret Dengesi (GTS, Milyar Dolar)	-106,3	-81,0	-89,4	-94,6	-97,9
Dış Ticaret Hacmi (GTS)/GSYH (%)	54,7	45,8	44,3	41,8	41,6
İhracat/İthalat (%)	70,6	76,5	75,8	75,8	76,6

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı

GT: Gerçekleşme Tahmini, P: Program

MAKROEKONOMİK GÖRÜNÜM

İhracat Ana Planı Hedefleri

MAKROEKONOMİK GÖRÜNÜM

İhracat Ana Planı Politika Araçları

UZAK ÜLKELER STRATEJİSİ

Neden Uzak Ülkeler?

- Türkiye'nin toplam ihracatının yaklaşık üçte ikisi Türkiye'ye görece yakın ülkelere gerçekleştirilmektedir.
- Türkiye'nin ortalama ihracat mesafesi dünya ortalamasının altında kalmaktadır.
- Stratejiyle, dünya nüfusunun %62'sini, küresel GSYH'nin %64'ünü temsil eden 18 ülkeye 2018-2020 ortalaması yaklaşık 20 milyar dolar olan mal ihracatımızın 2028 yılında 50 milyar dolara ulaşması ve bu ülkelerin ithalatındaki payımızın %1 seviyesine yükseltilmesi hedeflenmektedir.
- Uzak Ülkeler Stratejisi aşağıdaki stratejik dokümanlarla uyum arz etmektedir.
 - 12. Kalkınma Planı (2024-2028),
 - İhracat Ana Planı,
 - Orta Vadeli Program (2025-2027),
 - Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı,
 - Bakanlığımızın Stratejik Planı

Türkiye'nin dünya ticaretindeki payını arttırmak

Ülkemize coğrafi olarak uzak, yüksek gelire sahip büyük pazarlardan ülkemizin potansiyelinin altında pay aldığı anlaşılmaktadır.

İhracat yapılan pazarları çeşitlendirmek

İhracatçılarımızın coğrafi olarak uzak büyük pazarlara yönelmesi ihracat pazarlarımızın çeşitlenmesine önemli bir katkı sağlayacaktır.

İhracatçılara yol gösterilmesi

Ülkemiz ihracatının menzilinin 4.744 km'lik dünya ortalamasına yükseltilmesi ve büyük uzak pazarlardaki payının artırılması için bir strateji belgesi oluşturulmuştur.

UZAK ÜLKELER STRATEJİSİ

Hedef Ülkeler

MAKROEKONOMİK GÖRÜNÜM

İthalata İlişkin Ticaret Politikası Savunma Araçları

Damping ve sübvansiyona karşı önlem

64 ürün grubunda 126 önlem

Korunma önlemi

8 üründe tüm ülkeler, 3 üründe ülke spesifik olmak üzere toplam 11 adet

Gözetim uygulaması

152 ürün grubu

Önlemin etkisiz kılınmasına karşı önlem

17 ürün grubunda 44 ülkeye karşı 109 önlem

MAKROEKONOMİK GÖRÜNÜM

İlave Gümrük Vergisi Uygulamaları (İGV)

İlave Gümrük Vergisi

4.490 ürün

(AB ve STA hariç tüm ülkeler)

İGV Uygulanan Başlıca Sektörler

Tekstil ve Konfeksiyon, Seramik,
Doğal taş, Mücevherat,
Alüminyum, Hırdavat, Otomotiv
Yedek Parça, Kozmetik, Mobilya,
Oyuncak, Beyaz Eşya

2023 yılında İGV'ye tabi ürünlerden gerçekleştirilen toplam ithalat
63 milyar \$

(AB ve STA ülkeleri hariç 27 milyar \$)

2024 yılı ilk 8 aylık döneminde İGV uygulanan ürünlerde toplam ithalat
46,1 milyar \$

(AB ve STA ülkeleri hariç 18,2 milyar \$)

MAKROEKONOMİK GÖRÜNÜM

Uluslararası Kuruluşların Büyüme Tahminleri

Uluslararası Kuruluşlar	Yıl	Bazı Ülke-Ülke Gruplarına İlişkin Büyüme Tahminleri (%)							
		Dünya	Avro Bölgesi	ABD	Brezilya	Rusya	Hindistan	Çin	Japonya
IMF	2023	3,3	0,5	2,5	2,9	3,6	8,2	5,2	1,9
	2024	3,2	0,9	2,6	2,1	3,2	7,0	5,0	0,7
	2025	3,3	1,5	1,9	2,4	1,5	6,5	4,5	1,0
OECD	2023	3,1	0,5	2,5	2,9	3,6	8,2	5,2	1,7
	2024	3,2	0,7	2,6	2,9	3,7	6,7	4,9	-0,1
	2025	3,2	1,3	1,6	2,6	1,1	6,8	4,5	1,4
Dünya Bankası	2023	2,6	0,5	2,5	2,9	3,6	8,2	5,2	1,9
	2024	2,6	0,7	2,5	2,0	2,9	6,6	4,8	0,7
	2025	2,7	1,4	1,8	2,2	1,4	6,7	4,1	1,0

Kaynak: IMF 2024 Temmuz ayı Görünüm Raporu, OECD 2024 Eylül ayı Görünüm Raporu, Dünya Bankası 2024 Haziran ayı Görünüm Raporu

MAKROEKONOMİK GÖRÜNÜM

Dünya Ticaretine İlişkin Tahminler

DTÖ Küresel Mal Ticareti Büyüme Tahminleri (%)

Bölgeler	2023	2024	2025
Dünya Mal Ticaret Hacmi	-1,1	2,7	3,0
İhracat Artışı			
Kuzey Amerika	3,7	2,1	2,9
Güney Amerika	2,3	4,6	-0,1
Avrupa	-2,6	-1,4	1,8
Asya	0,3	7,4	4,7
İthalat Artışı			
Kuzey Amerika	-2,0	3,3	2,0
Güney Amerika	-4,5	5,6	1,7
Avrupa	-5,0	-2,3	2,2
Asya	-0,7	4,3	5,1

Kaynak: DTÖ (Ekim 2024)

IMF Küresel Mal ve Hizmet Ticareti Büyüme Tahminleri (%)

Reel Değişim (%)	2023	2024	2025
Küresel Ticaret Hacmi	0,8	3,1	3,4
Gelişmiş Ülkeler	0,1	2,5	2,8
Yükselen Piyasalar ve Gelişmekte Olan Ülkeler	2,0	4,2	4,5

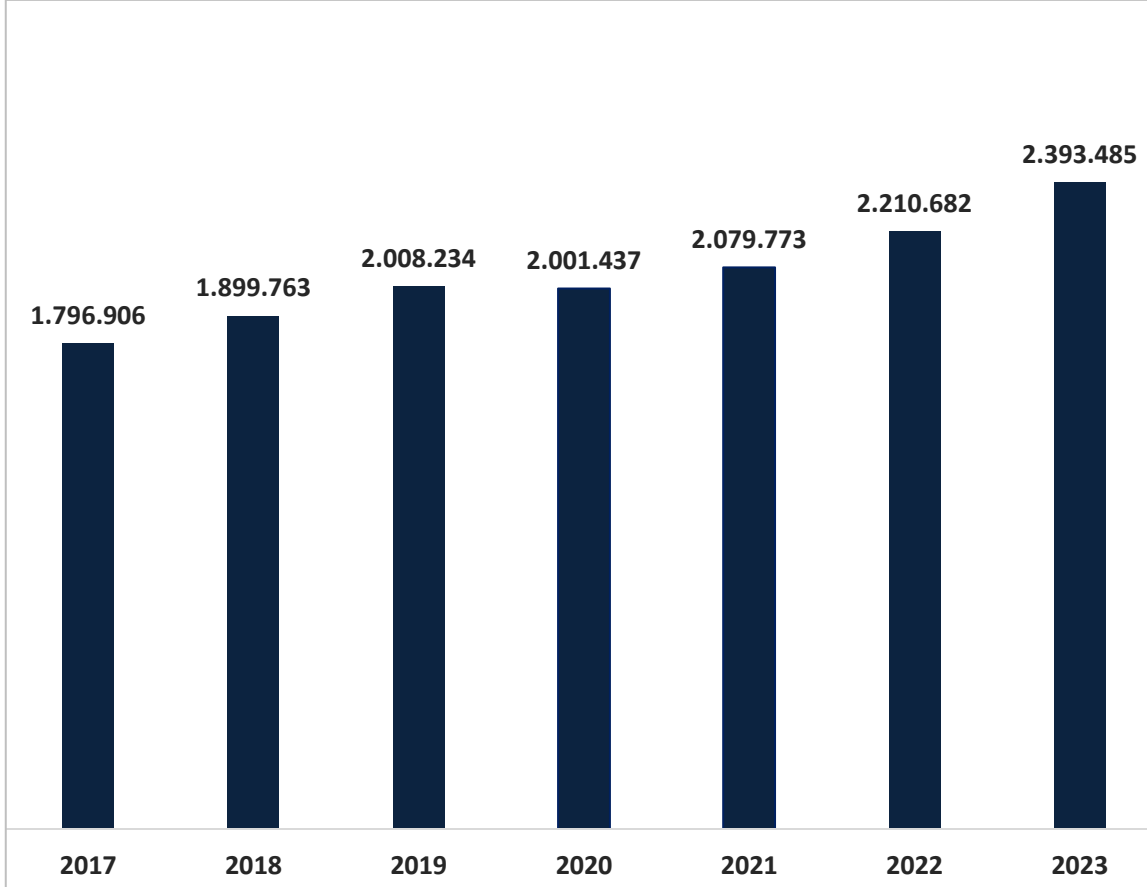
Kaynak: IMF (Temmuz 2024)

C- İÇ TİCARETTE GELİŞMELER

İÇ TİCARETTE GELİŞMELER

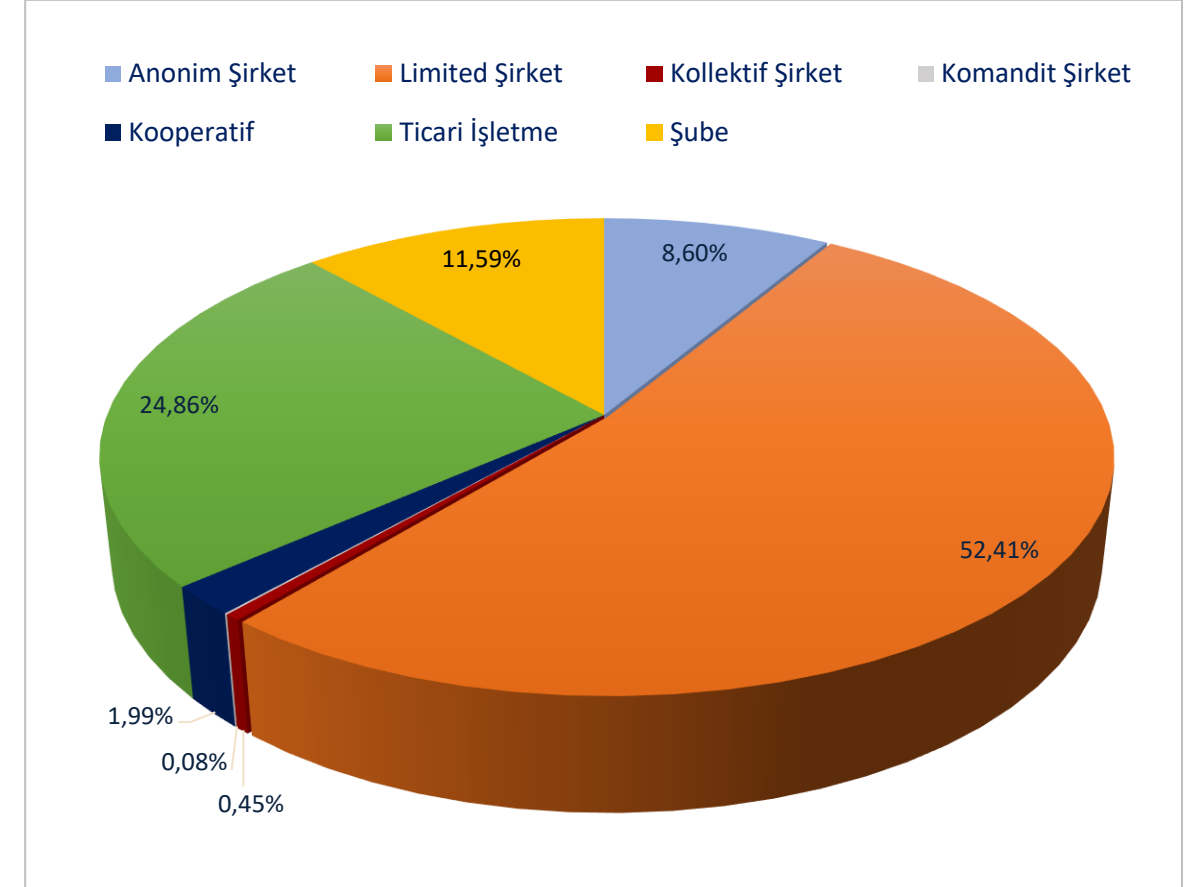
Aktif Şirket Sayıları

Yıllara Göre Aktif Şirket, Ticari İşletme ve Şube Sayısı

Kaynak: MERSİS
*Aralık Verisi

31.08.2024 İtibarıyla Aktif Şirket, Ticari İşletme ve Şube Dağılımı

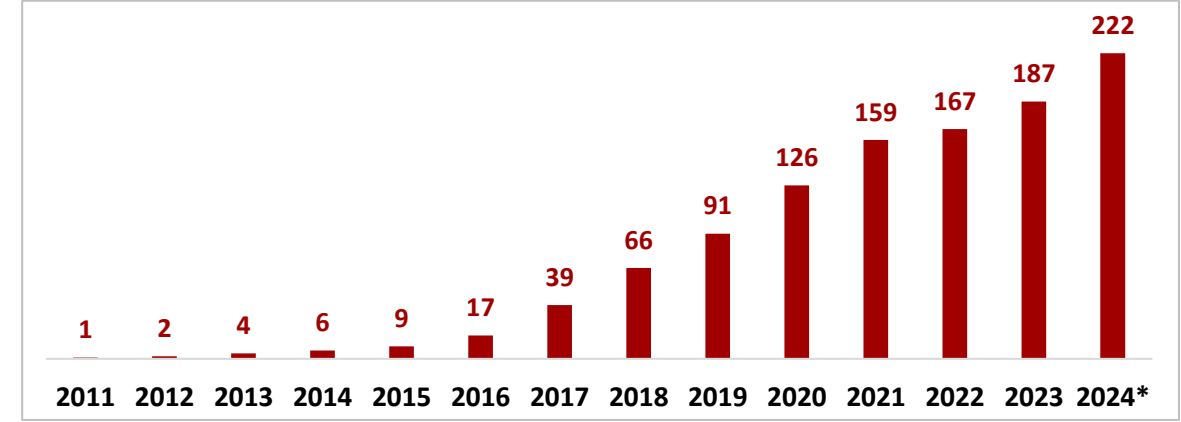
Kaynak: MERSİS
*2024 Ağustos Verisi

İÇ TİCARETTE GELİŞMELER

Lisanslı Depo İşletme Sayısı ve Depolama Kapasitesi

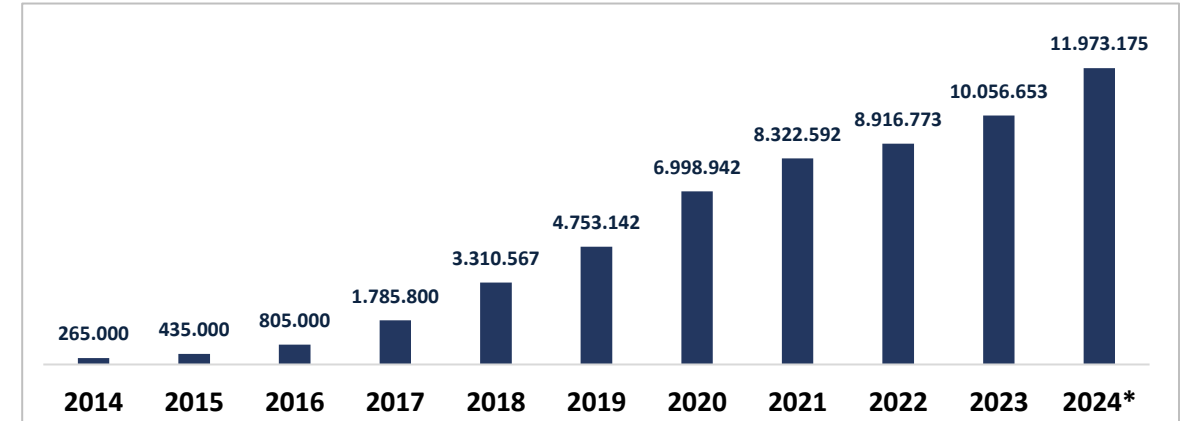
- 2011 yılından günümüze toplam 222 adet lisanslı depo işletmesi lisans alarak faaliyetlerine başlamıştır.
- Ülkemizde lisanslı depolama kapasitesi toplamda 11,9 milyon tona ulaşmıştır.

Yıllar Bazında Faaliyette Bulunan Lisanslı Depo İşletmesi Sayısı

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Yıllar Bazında Lisanslı Depo Kapasitesi (Ton)

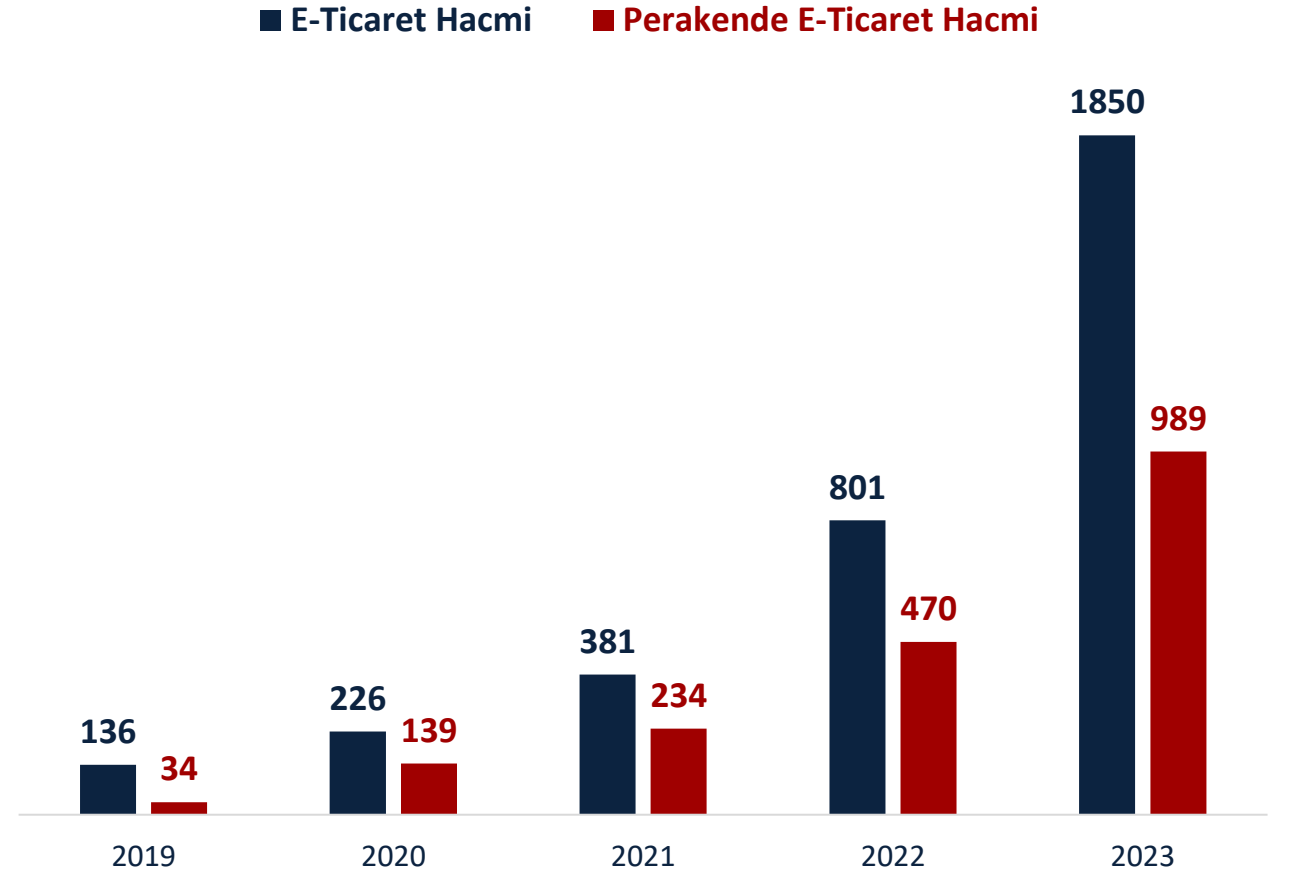
Kaynak: Ticaret Bakanlığı, *24.09.2024 tarihi itibarıyla

İÇ TİCARETTE GELİŞMELER

2019-2023 Yılları Arasında Türkiye'deki E-ticaret ve Perakende E-ticaret Hacimleri (Milyar TL)

- 2019-2023 yılları arasında, e-ticaret hacminde 13, perakende e-ticaret hacminde ise 29 kat artış gözlenmiştir.

Türkiye'deki E-ticaret ve Perakende E-ticaret Hacimleri (Milyar TL)

Kaynak: Ticaret Bakanlığı, Elektronik Ticaret Bilgi Sistemi.

İÇ TİCARETTE GELİŞMELER

Elektronik Ticaret 2019 ve 2023 Yıllarına İlişkin İstatistikler

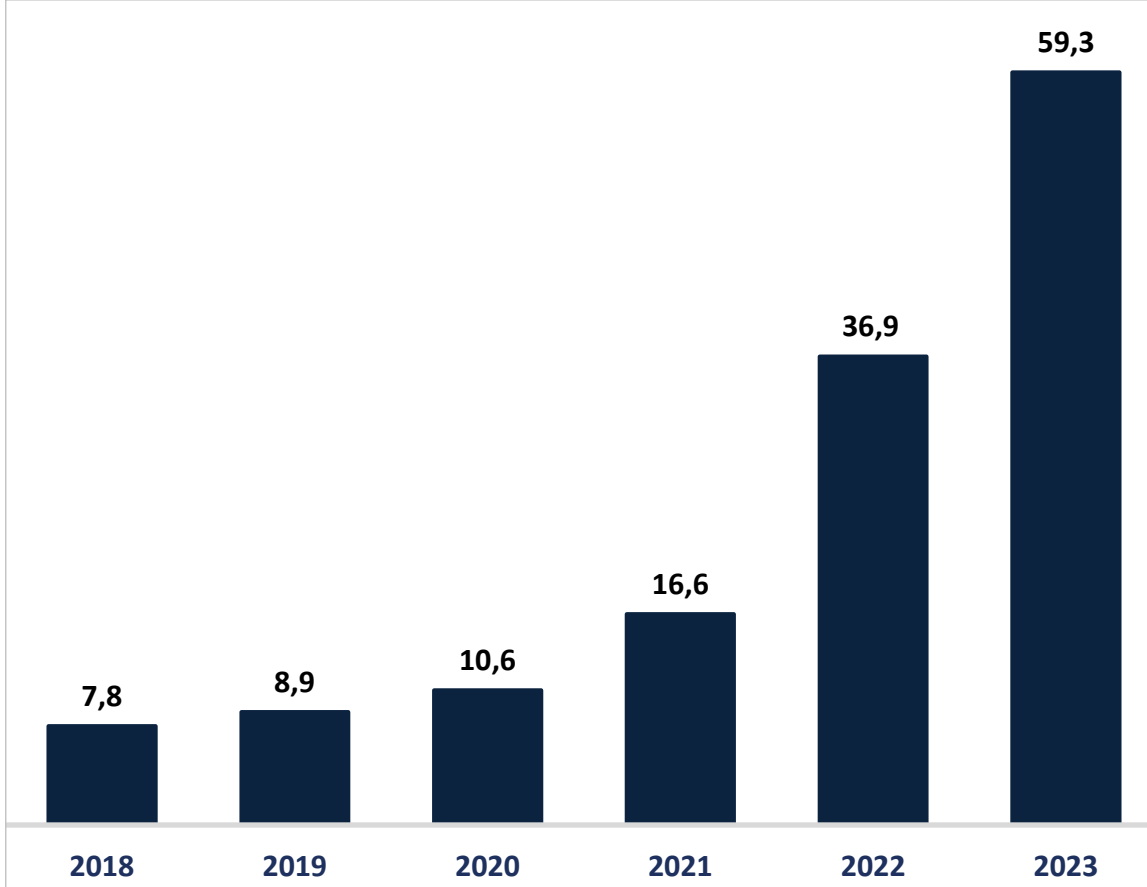
	2019	2023	Büyüme Oranı
Kayıtlı İşletme	68.457	559.412	%717
Pazar Yerlerindeki Satıcı Sayısı	57.394	539.808	%841
Sipariş Sayısı	1,36 Milyar	5,87 Milyar	%330
E-ticaretin Genel Ticarete Oranı	%9,8	%20,3	%107

Kaynak: Ticaret Bakanlığı, Elektronik Ticaret Bilgi Sistemi.

İÇ TİCARETTE GELİŞMELER

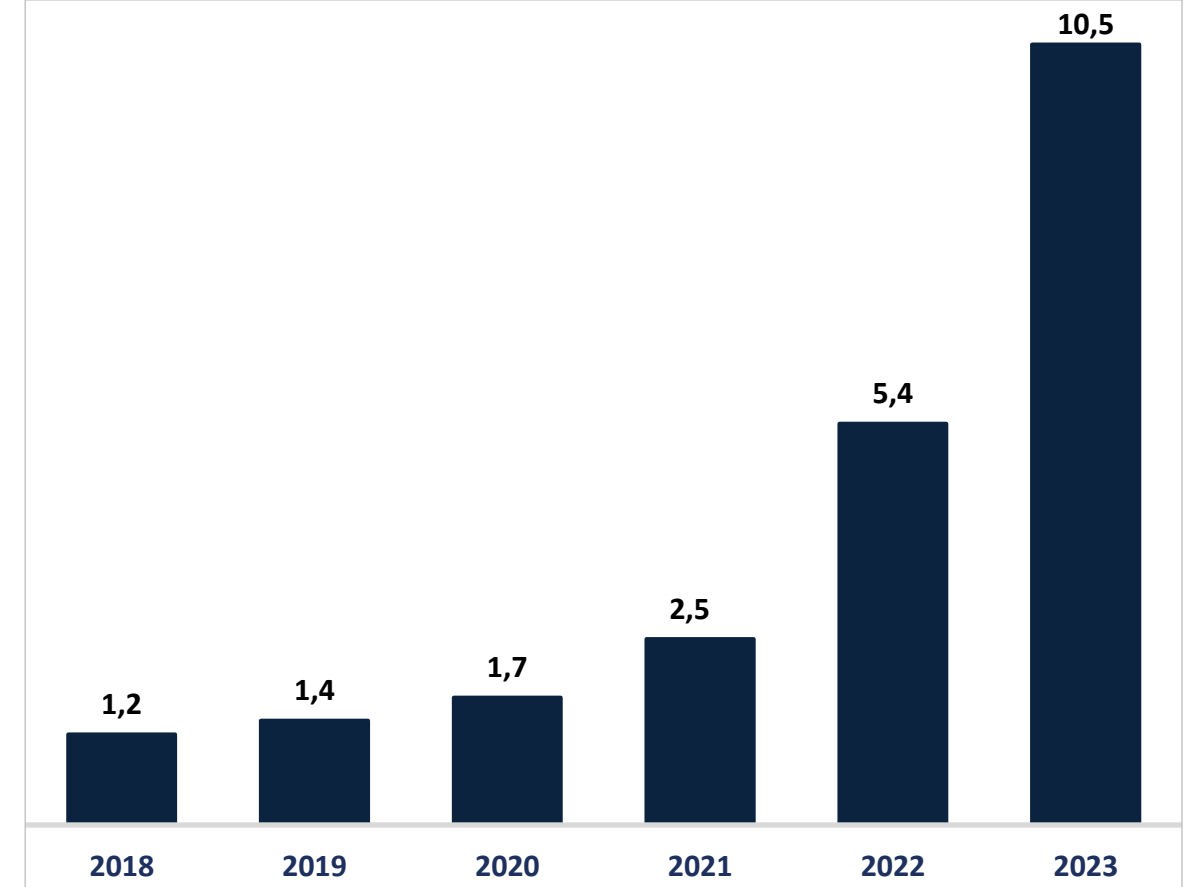
Türkiye Ticaret Hacmi ve Perakende Ticaret Hacmi (Trilyon TL)

Türkiye Ticaret Hacmi

Kaynak: TÜİK

Türkiye Perakende Ticaret Hacmi

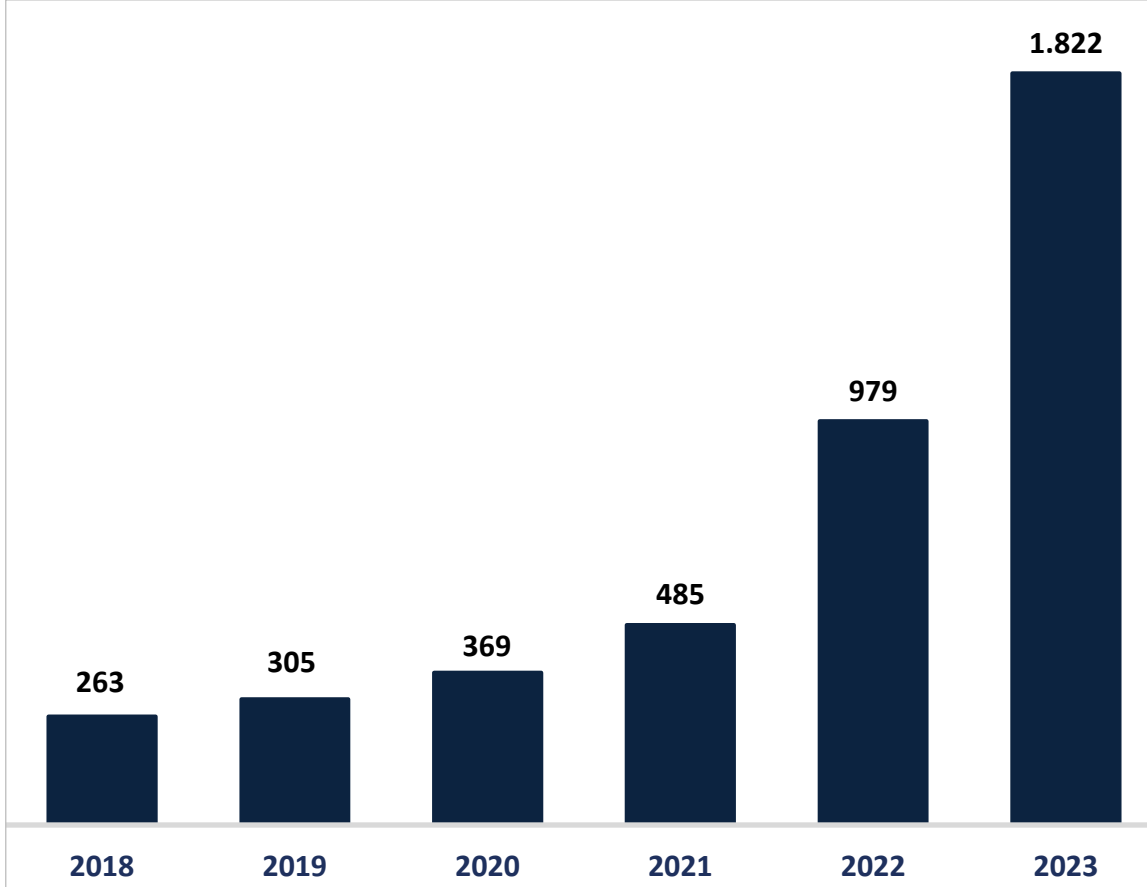

Kaynak: TÜİK

İÇ TİCARETTE GELİŞMELER

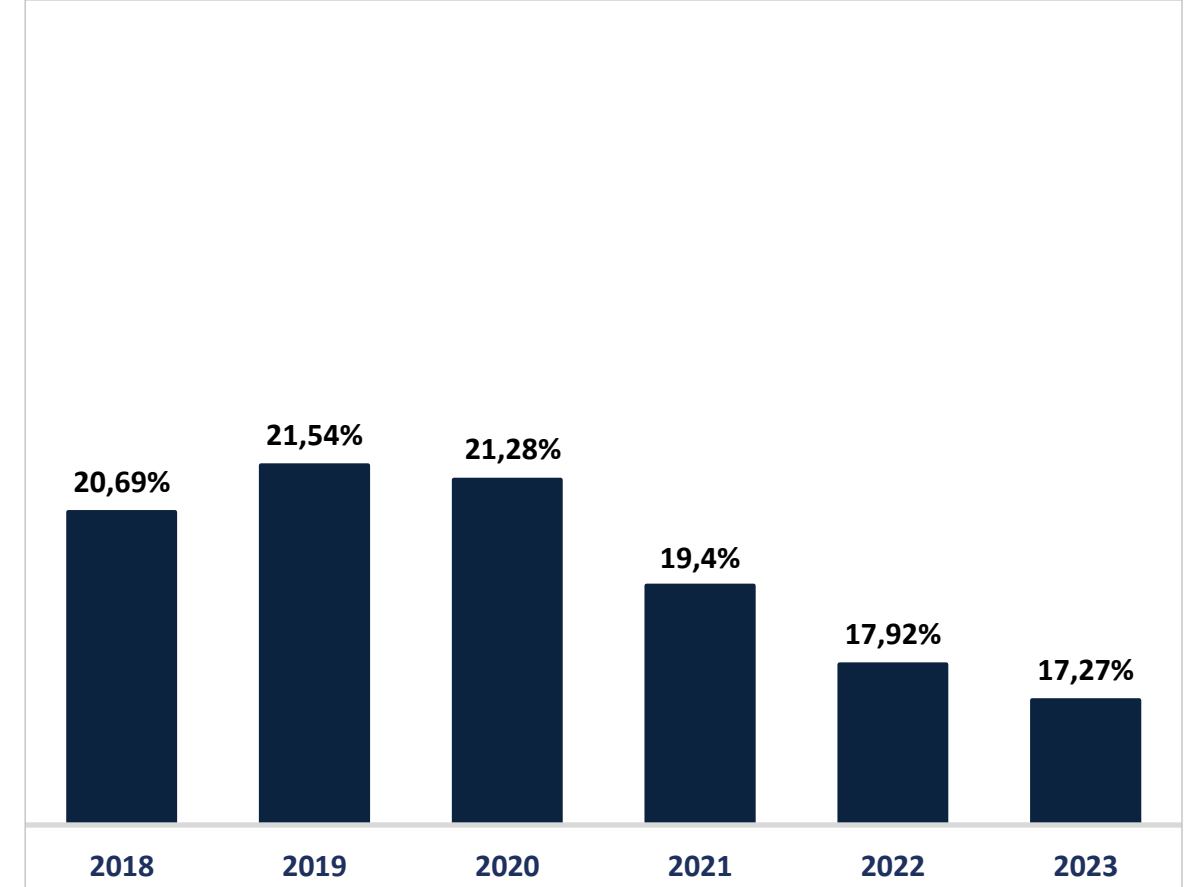
Türkiye Gıda Perakendeciliği Ciroları (Milyar TL)

Türkiye Gıda Perakendeciliği Ciroları (Milyar TL)

Kaynak: TÜİK

Türkiye Gıda Perakendeciliğinin Perakende Ticarete Oranı

Kaynak: TÜİK

D- DIŞ TİCARETTE GELİŞMELER

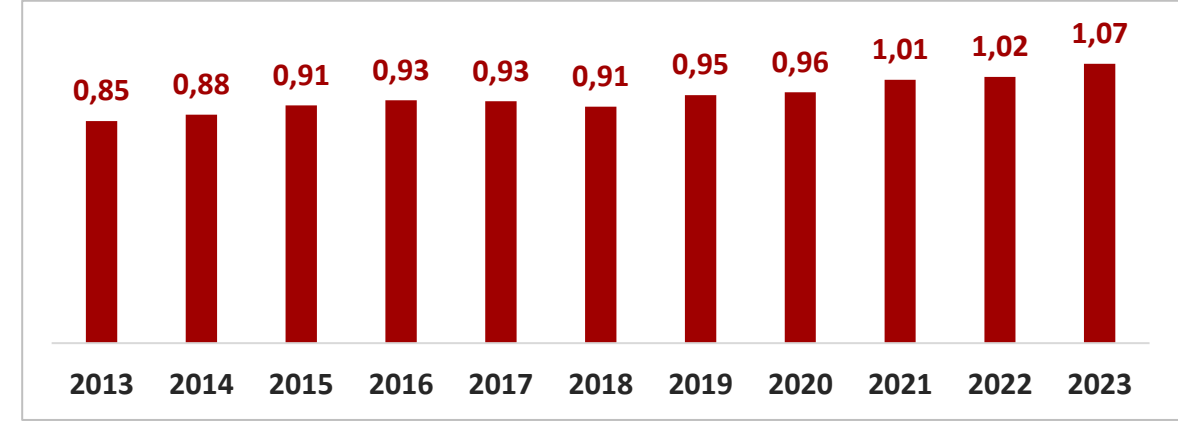
1) MAL TİCARETİ

MAL TİCARETİ

Türkiye'nin Küresel Ticaretteki Payı

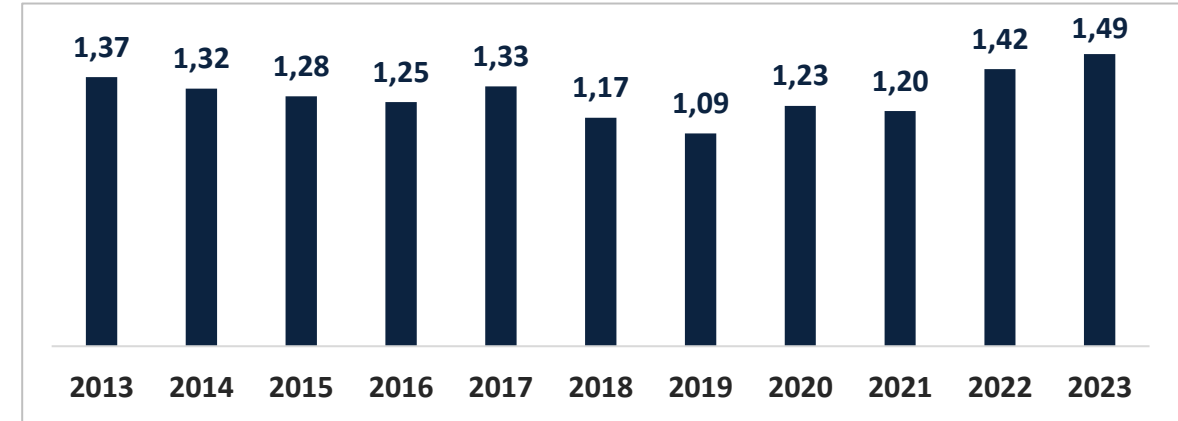
- Türkiye'nin dünya mal ihracatındaki payı 2023 yılında %1,07 düzeyindedir.
- Türkiye'nin dünya mal ithalatındaki payı 2023 yılında %1,49 düzeyindedir.

Türkiye'nin Küresel Mal İhracatındaki Payı (%)

Kaynak: DTÖ

Türkiye'nin Küresel Mal İthalatındaki Payı (%)

Kaynak: DTÖ

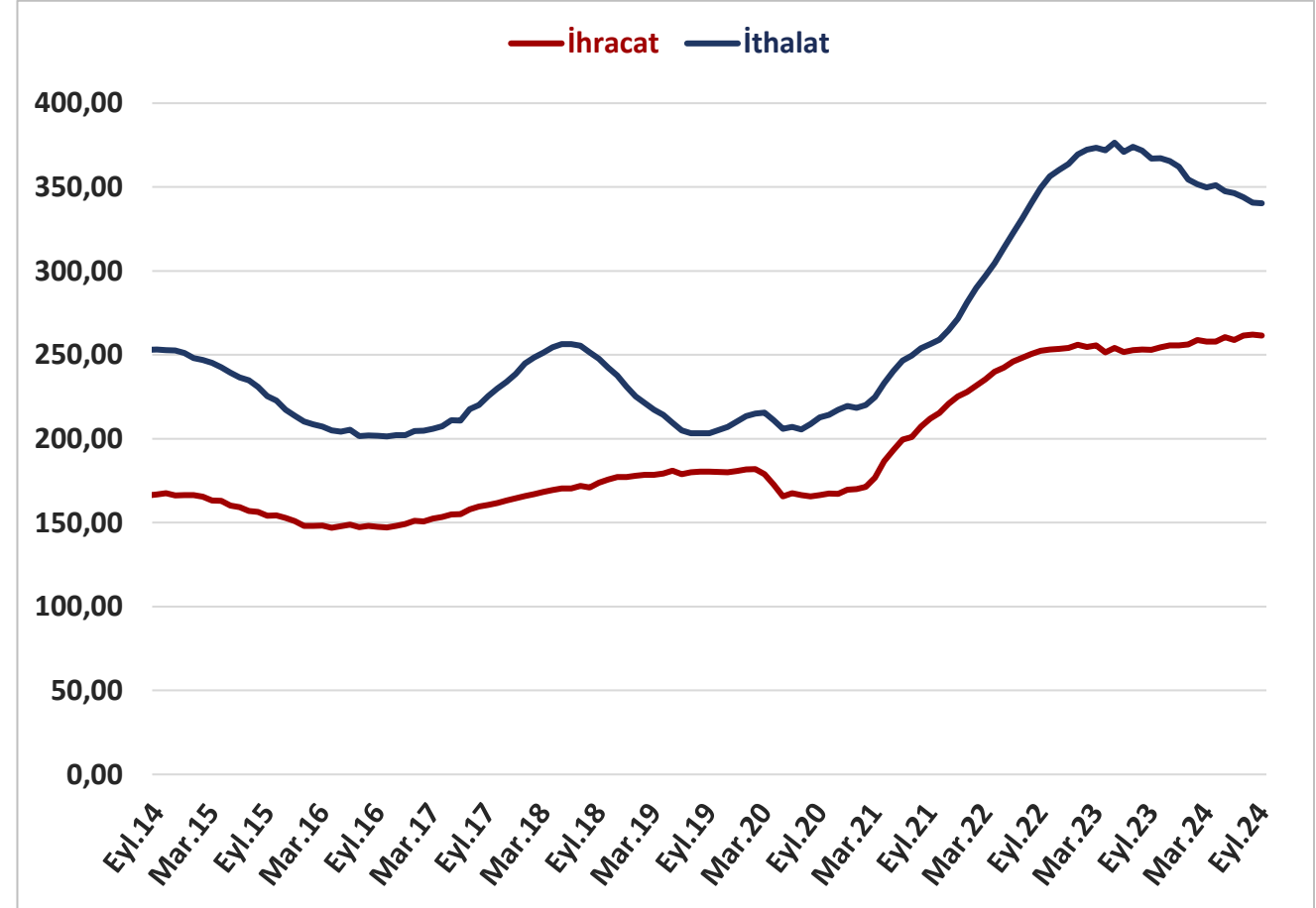
MAL TİCARETİ

İhracat ve İthalatın Gelişimi

2024 yılı Eylül ayında, 2023 yılının aynı ayına göre genel ticaret sisteminde;

- İhracat %1,8 oranında azalışla 22 milyar 7 milyon dolar,
- İthalat %1,4 oranında azalışla 27 milyar 129 milyon dolar,
- Dış ticaret açığı ise %0,5 oranında artışla 5,1 milyar dolar olmuştur.

Yıllıklandırılmış İhracat ve İthalatın Aylık Gelişimi (Milyar \$)

Kaynak: TÜİK, Ticaret Bakanlığı

MAL TİCARETİ

Dış Ticaret Endeksleri (2015=100)

Dış Ticaret Endeksleri	2021		2022		2023		2023 Ağustos		2024 Ağustos	
	Endeks	Değişim (%)	Endeks	Değişim (%)	Endeks	Değişim (%)	Endeks	Değişim (%)	Endeks	Değişim (%)
İhracat Birim Değer Endeksi	103,8	9,5	113,6	9,4	113,7	0,1	111,9	-0,5	115,9	3,6
İhracat Miktar Endeksi	143,7	21,4	148,2	3,1	148,8	0,4	153,0	1,8	151,2	-1,2
İthalat Birim Değer Endeksi	120,8	25,4	150	24,2	133,7	-10,9	127,6	-15,8	131,3	2,9
İthalat Miktar Endeksi	105,2	-1,4	113,5	7,9	126,6	11,5	133,2	10,5	115,7	-13,2
Dış Ticaret Hadleri	85,9	-12,8	75,7	-11,9	85	12,3	87,7	18,2	88,3	0,6

Kaynak: TÜİK

MAL TİCARETİ

Dış Ticaretin Gelişimi

(Milyon \$)	2022	2023	Değişim (%) 2022/2023	2023 Eylül	2024 Eylül	Değişim (%) 2023/2024	2023 Ocak-Eylül	2024 Ocak-Eylül	Değişim (%) 2023/2024
İhracat	254.170	255.627	0,6	22.411	22.007	-1,8	186.864	192.808	3,2
Enerji İhracatı ¹	16.411	16.389	-0,1	1.695	982	-42,1	11.523	12.718	10,4
Altın İhracatı ²	1.051	4.330	311,9	552,8	188	-65,9	2.409	2.675	11,0
İthalat	363.711	361.967	-0,5	27.506	27.129	-1,4	274.528	252.868	-7,9
Enerji İthalatı ¹	96.549	69.114	-28,4	5.628	4.692	-16,6	51.808	48.018	-7,3
Altın İthalatı ²	20.440	30.017	46,9	1.909	1.205	-36,9	24.542	11.282	-54,0
Dış Ticaret Hacmi	617.880	617.594	0,0	49.918	49.136	-1,6	461.392	445.677	-3,4
Dış Ticaret Dengesi	-109.541	-106.339	-2,9	-5.095	-5.122	0,5	-87.664	-60.060	-31,5
Enerji Dışı Denge	-29.403	-53.615	82,3	-1.161	-1.411	21,5	-47.379	-24.760	-47,7
İhracat/İthalat (%)	69,9	70,6	0,7*	81,5	81,1	-0,4*	68,1	76,2	8,2*
Enerji Hariç İhracat/İthalat (%)	89,0	81,7	-7,3*	94,7	93,7	-1,0*	78,7	87,9	9,2*
Altın ve Enerji Hariç İhracat/İthalat (%)	95,9	89,4	-6,6*	101,0	98,1	-2,8*	87,3	91,7	4,4*

(¹)Enerji, 27. fasıla karşılık gelmektedir.

(²)Altın 7108. fasıla karşılık gelmektedir.

(*)Karşılama oranı değişimleri yüzde puan farkını ifade etmektedir.

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

MAL TİCARETİ

Geniş Ekonomik Grupların Sınıflaması

İhracat

Milyon Dolar	Yıllık			Eylül			Ocak-Eylül		
	2022	2023	Değişim (%)	2023	2024	Değişim (%)	2023	2024	Değişim (%)
Yatırım malları	29.035	33.659	15,9	2.980	3.135	5,2	24.111	24.691	2,4
Ara mallar	133.417	129.009	-3,3	11.566	10.778	-6,8	94.963	97.794	3,0
Tüketim malları	89.812	90.681	1,0	7.724	7.849	1,6	66.092	68.156	3,1
Diğerleri	1.906	2.278	19,5	141	246	73,8	1.699	2.169	27,7
TOPLAM	254.170	255.627	0,6	22.411	22.007	-1,8	186.864	192.808	3,2

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

İthalat

Milyon Dolar	Yıllık			Eylül			Ocak-Eylül		
	2022	2023	Değişim (%)	2023	2024	Değişim (%)	2023	2024	Değişim (%)
Yatırım malları	40.535	52.742	30,1	4.127	4.372	5,9	38.296	37.825	-1,2
Ara mallar	292.437	261.311	-10,6	19.579	18.361	-6,2	201.842	175.787	-12,9
Tüketim malları	30.482	47.642	56,3	3.776	4.232	12,1	34.181	38.805	13,5
Diğerleri	257	272	6,0	25	164	546,1	209	452	115,9
TOPLAM	363.711	361.967	-0,5	27.506	27.129	-1,4	274.528	252.868	-7,9

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

MAL TİCARETİ

Başlıca İhracat Ürünleri

Fasıl	İhracat (Milyon Dollar)	Yıllık			Eylül			Ocak-Eylül		
	Fasıl Adı	2022	2023	Değişim (%)	2023	2024	Değişim (%)	2023	2024	Değişim (%)
87	Motorlu kara taşıtları	26.801	30.829	15,0	2.449	2.901	18,5	22.327	23.341	4,5
84	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler	22.671	25.262	11,4	2.140	2.165	1,1	18.723	18.976	1,3
85	Elektrikli makina ve cihazlar	13.704	15.454	12,8	1.338	1.409	5,3	11.358	11.980	5,5
71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar	10.208	13.647	33,7	1.455	1.011	-30,5	8.947	9.623	7,6
27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar	16.411	16.389	-0,1	1.695	982	-42,1	11.524	12.718	10,4
39	Plastikler ve mamulleri	11.572	10.572	-8,6	894	965	7,9	7.922	8.144	2,8
72	Demir ve çelik	14.671	8.860	-39,6	813	953	17,2	6.560	7.792	18,8
61	Örme giyim eşyası ve aksesuarı	11.006	10.278	-6,6	946	920	-2,8	7.819	7.558	-3,3
73	Demir veya çelikten eşya	10.533	10.051	-4,6	916	854	-6,9	7.446	7.303	-1,9
62	Örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarı	8.458	8.037	-5,0	643	594	-7,5	6.279	5.694	-9,3
	Liste Toplamı	146.035	149.380	2,3	13.289	12.753	-4,0	108.904	113.128	3,9
	Genel Toplam	254.170	255.627	0,6	22.411	22.007	-1,8	186.864	192.808	3,2

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

*Sıralama 2024 Eylül ayı değerlerine göre.

MAL TİCARETİ

Başlıca İthalat Ürünleri

Fasıl	İthalat (Milyon Dollar)	Yıllık			Eylül			Ocak-Eylül		
	Fasıl Adı	2022	2023	Değişim (%)	2023	2024	Değişim (%)	2023	2024	Değişim (%)
27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar	96.549	69.114	-28,4	5.629	4.692	-16,6	51.808	48.018	-7,3
84	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler	34.574	40.968	18,5	3.255	3.222	-1,0	30.535	29.528	-3,3
85	Elektrikli makina ve cihazlar	21.535	27.948	29,8	2.285	2.503	9,5	20.902	20.097	-3,9
87	Motorlu kara taşıtları	17.678	32.261	82,5	2.651	2.427	-8,5	22.852	23.020	0,7
71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar	23.458	33.912	44,6	2.138	1.844	-13,7	26.799	16.344	-39,0
72	Demir ve çelik	28.367	24.160	-14,8	1.587	1.738	9,5	19.093	17.390	-8,9
39	Plastikler ve mamulleri	18.976	16.215	-14,5	1.317	1.278	-3,0	12.707	11.827	-6,9
29	Organik kimyasal ürünler	11.120	9.181	-17,4	633	767	21,2	7.019	7.162	2,1
90	Optik, fotoğraf, sinema	5.244	6.453	23,0	541	582	7,6	4.797	4.855	1,2
74	Bakır ve bakırdan eşya	5.510	5.652	2,6	341	516	51,2	4.746	4.408	-7,1
	Liste Toplamı	263.010	265.863	1,1	20.377	19.570	-4,0	201.257	182.649	-9,2
	Genel Toplam	363.711	361.967	-0,5	27.506	27.129	-1,4	274.528	252.868	-7,9

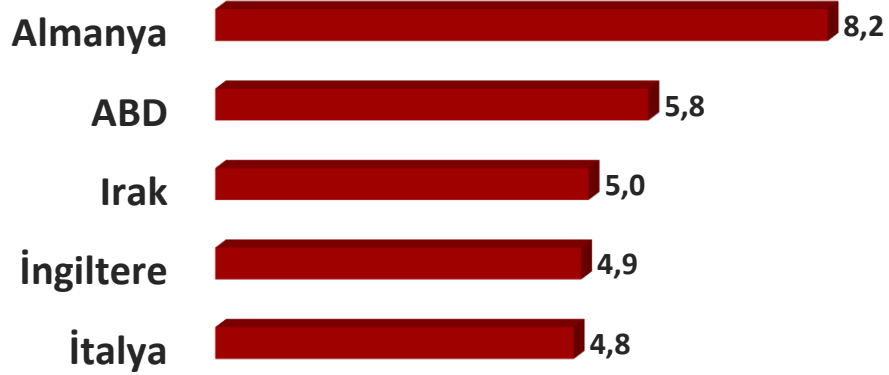
Kaynak: Ticaret Bakanlığı

*Sıralama 2024 Eylül ayı değerlerine göre.

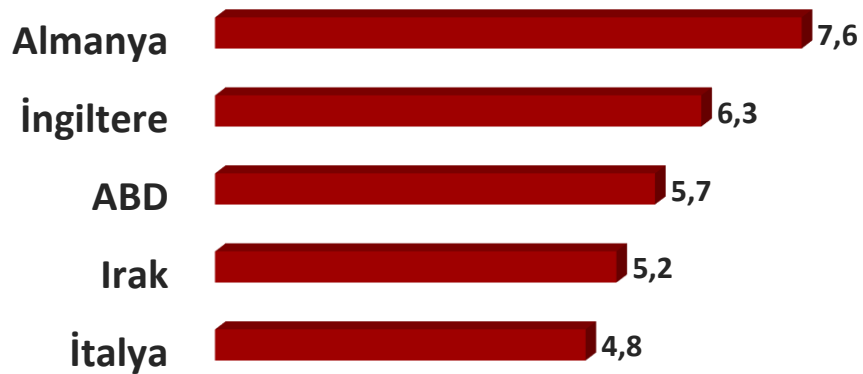
MAL TİCARETİ

İhracat ve İthalatta İlk Beş Ülke

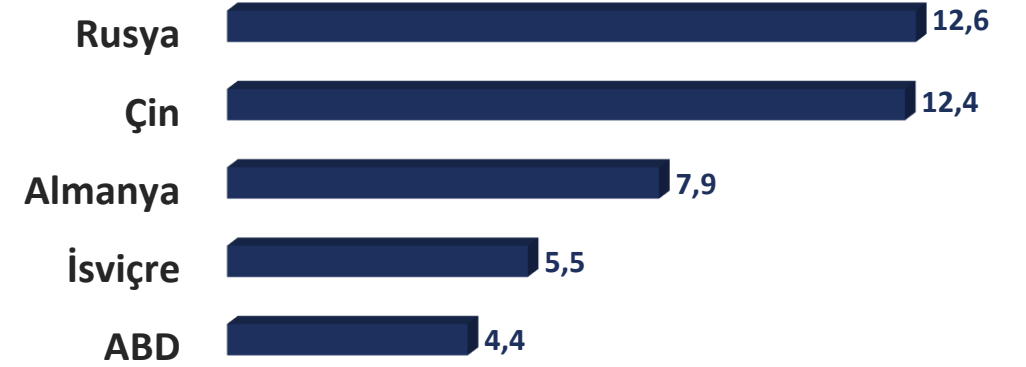
2023 yılı İhracatımızda İlk 5 Ülke (% Pay)

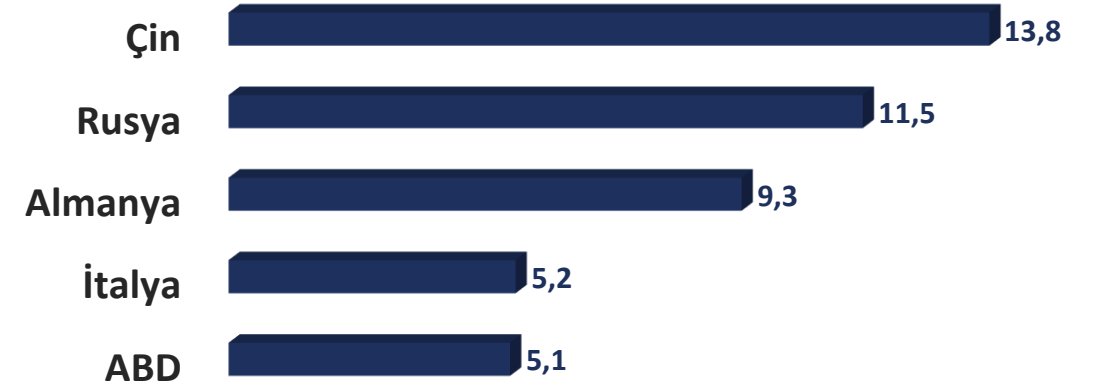
2024 yılı Eylül Ayı İhracatımızda İlk 5 Ülke (% Pay)

2023 yılı İthalatımızda İlk 5 Ülke (% Pay)

2024 yılı Eylül Ayı İthalatımızda İlk 5 Ülke (% Pay)

Kaynak: TÜİK, Ticaret Bakanlığı

MAL TİCARETİ

İhracatın Bölgesel Dağılımı

Milyon Dolar			Yıllık				Eylül				Ocak - Eylül			
			2022	2023	Pay (%)	Değişim (%)	2023	2024	Pay (%)	Değişim (%)	2023	2024	Pay (%)	Değişim (%)
Sıra	Ana Ülke Grupları	Ülke Grupları												
1	Avrupa	Avrupa Birliği 27	103.049	104.284	40,8	1,2	9.025	9.098	41,3	0,8	77.957	80.358	41,7	3,1
		Diğer Avrupa (AB Hariç)	36.629	39.680	15,5	8,3	3.305	3.700	16,8	12,0	29.223	29.627	15,4	1,4
2	Afrika	Diğer Afrika	9.509	7.724	3,0	-18,8	636	676	3,1	6,2	5.664	5.260	2,7	-7,1
		Kuzey Afrika	14.110	13.674	5,3	-3,1	1.316	1.177	5,3	-10,6	9.647	10.391	5,4	7,7
3	Amerika	Güney Amerika	3.356	2.540	1,0	-24,3	211	230	1,0	8,9	1.872	2.192	1,1	17,1
		Kuzey Amerika	18.773	16.507	6,5	-12,1	1.390	1.423	6,5	2,4	12.155	13.073	6,8	7,6
		Orta Amerika ve Karayipler	2.768	2.759	1,1	-0,4	247	269	1,2	8,7	1.964	2.146	1,1	9,3
4	Asya	Diğer Asya	18.324	19.345	7,6	5,6	1.753	1.802	8,2	2,8	13.984	15.364	8,0	9,9
		Yakın ve Orta Doğu	44.982	45.556	17,8	1,3	4.176	3.505	15,9	-16,1	31.902	32.181	16,7	0,9
5	Avustralya & Yeni Zelanda	Avustralya ve Yeni Zelanda	1.089	1.075	0,4	-1,3	104	104	0,5	0,1	761	930	0,5	22,2
6	Diğerleri	Diğer Ülke ve Bölgeler	1.581	2.484	1,0	57,2	249	24	0,1	-90,4	1.736	1.286	0,7	-25,9
Toplam			254.170	255.627	100,0	0,6	22.411	22.007	100,0	-1,8	186.864	192.808	100,0	3,2

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

MAL TİCARETİ

İthalatın Bölgesel Dağılımı

Milyon Dolar			Yıllık				Eylül				Ocak - Eylül			
			2022	2023	Pay (%)	Değişim (%)	2023	2024	Pay (%)	Değişim (%)	2023	2024	Pay (%)	Değişim (%)
Sıra	Ana Ülke Grupları	Ülke Grupları												
1	Avrupa	Avrupa Birliği 27	93.287	106.050	29,3	13,7	7.984	8.906	32,8	11,6	78.483	81.422	32,2	3,7
		Diğer Avrupa (AB Hariç)	87.506	78.330	21,6	-10,5	4.855	4.835	17,8	-0,4	61.047	49.046	19,4	-19,7
2	Afrika	Diğer Afrika	3.412	3.076	0,8	-9,8	197	255	0,9	29,5	2.128	2.510	1,0	17,9
		Kuzey Afrika	6.099	7.291	2,0	19,5	633	694	2,6	9,7	5.450	5.976	2,4	9,7
3	Amerika	Güney Amerika	9.919	7.161	2,0	-27,8	657	590	2,2	-10,2	5.461	6.458	2,6	18,3
		Kuzey Amerika	16.545	17.085	4,7	3,3	1.320	1.492	5,5	13,0	12.879	13.132	5,2	2,0
		Orta Amerika ve Karayipler	1.421	1.496	0,4	5,3	127	271	1,0	114,2	1.085	1.231	0,5	13,5
4	Asya	Diğer Asya	87.935	90.837	25,1	3,3	7.534	7.319	27,0	-2,9	69.396	65.421	25,9	-5,7
		Yakın ve Orta Doğu	21.346	24.824	6,9	16,3	2.185	1.792	6,6	-18,0	18.451	14.274	5,6	-22,6
5	Avustralya & Yeni Zelanda	Avustralya ve Yeni Zelanda	1.690	1.220	0,3	-27,8	122	35	0,1	-71,2	1.025	949	0,4	-7,4
6	Diğerleri	Diğer Ülke ve Bölgeler	34.552	24.597	6,8	-28,8	1.892	940	3,5	-50,3	19.123	12.447	4,9	-34,9
Toplam			363.711	361.967	100,0	-0,5	27.506	27.129	100,0	-1,4	274.528	252.868	100,0	-7,9

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

MAL TİCARETİ

Faaliyet İllerine Göre İhracat (İlk 5 İl, Milyon Dolar)

İl	2023 Eylül	2024 Eylül	Değişim (%)	Pay (%)	2022	2023	Değişim (%)	Pay (%)
İstanbul	5.371	4.746	-11,6	39,8	55.244	59.541	7,8	41,2
Kocaeli	2.576	2.906	12,8	24,4	30.618	29.817	-2,6	20,6
İzmir	2.186	1.627	-25,5	13,7	25.007	24.664	-1,4	17,1
Bursa	1.415	1.500	6	12,6	17.137	17.796	3,8	12,3
Tekirdağ	1.049	1.140	8,7	9,6	13.511	12.828	-5,1	8,9

NOT: 2024 Eylül ayına göre sıralanmıştır.

Kaynak: Ticaret Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve TÜİK

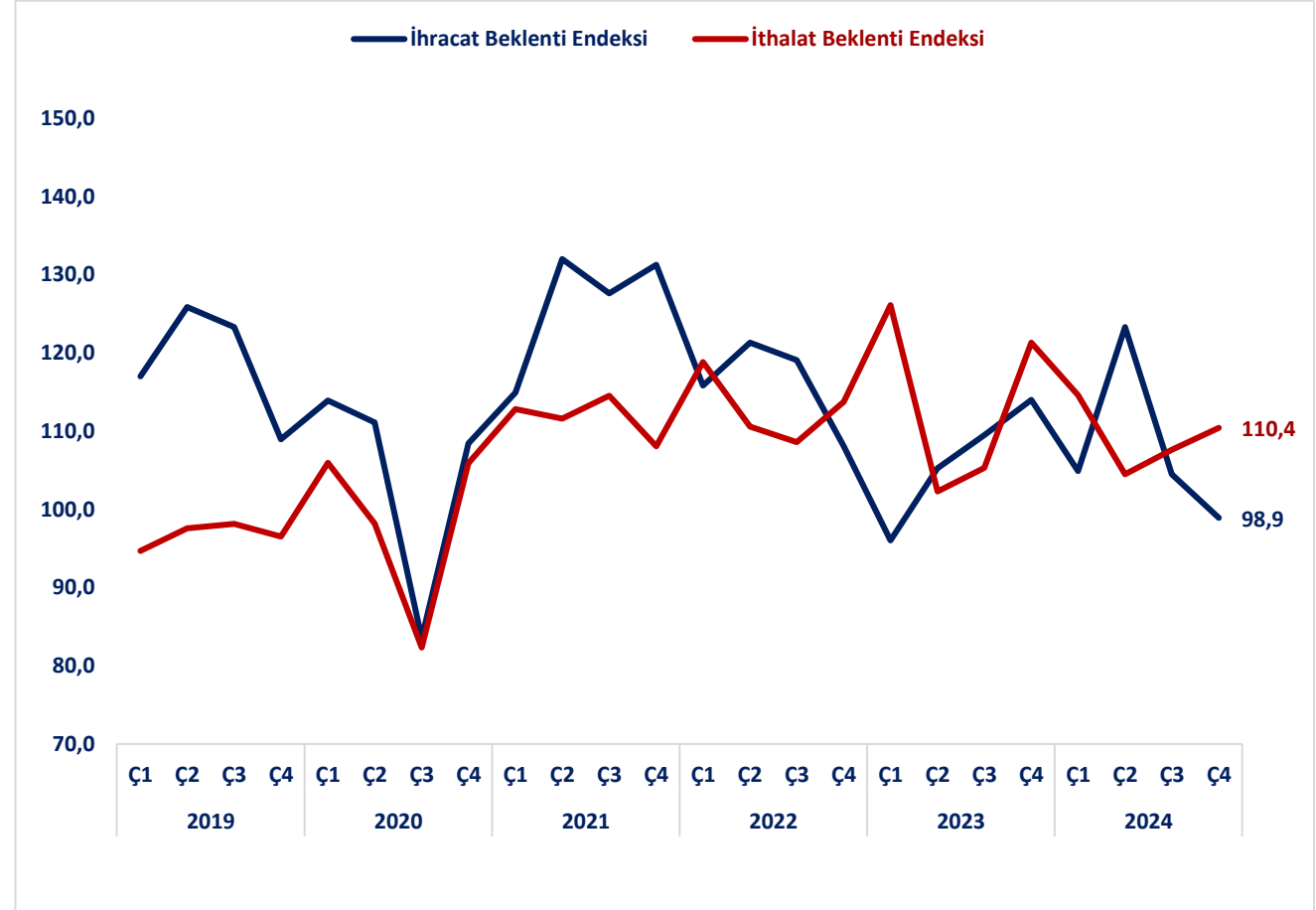
MAL TİCARETİ

Dış Ticaret Beklentisi

- 2024 yılının 4. çeyreğinde ihracat beklenti endeksi 98,9, ithalat beklenti endeksi ise 110,4 olmuştur.

Endekslerin 100'den büyük olması beklentilerin artış yönünde (iyimser) olduğunu, küçük olması ise beklentilerin azalış yönünde (kötümser) olduğunu, 100 olması ise değişim beklenmediğini (nötr) göstermektedir.

Dış Ticaret Beklenti Anketi (DTBA)

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

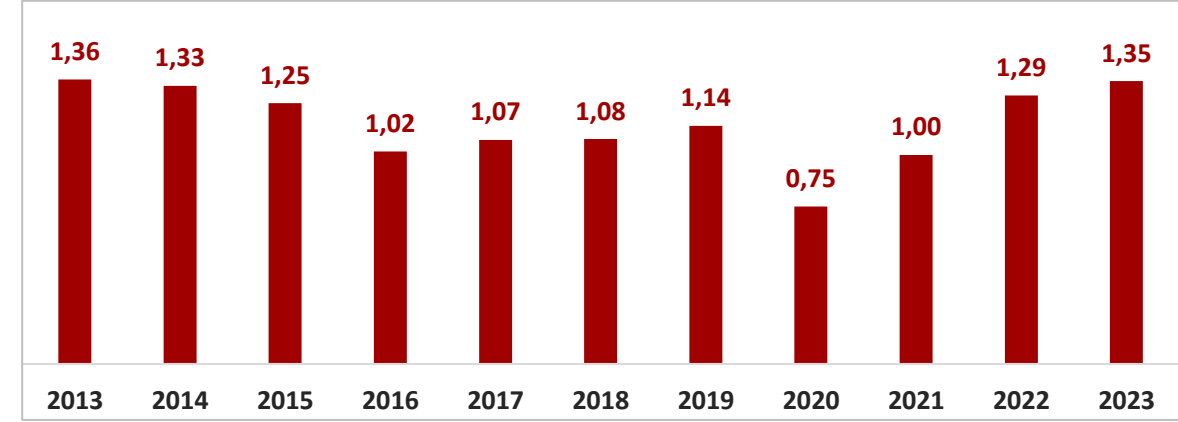
2) ULUSLARARASI HİZMET TİCARETİ

ULUSLARARASI HİZMET TİCARETİ

Türkiye'nin Küresel Hizmet Ticaretindeki Payı

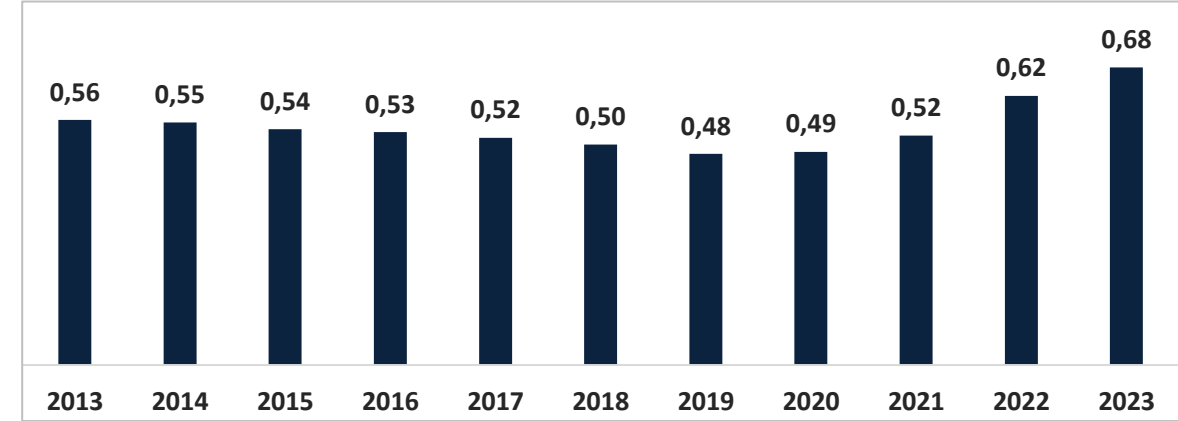
- Türkiye'nin 2023 yılı küresel hizmet ihracatındaki payı %1,35 düzeyindedir.
- Türkiye'nin 2023 yılı küresel hizmet ithalatındaki payı %0,68 düzeyindedir.

Türkiye'nin Küresel Hizmet İhracatındaki Payı (%)

Kaynak: DTÖ, TCMB

Türkiye'nin Küresel Hizmet İthalatındaki Payı (%)

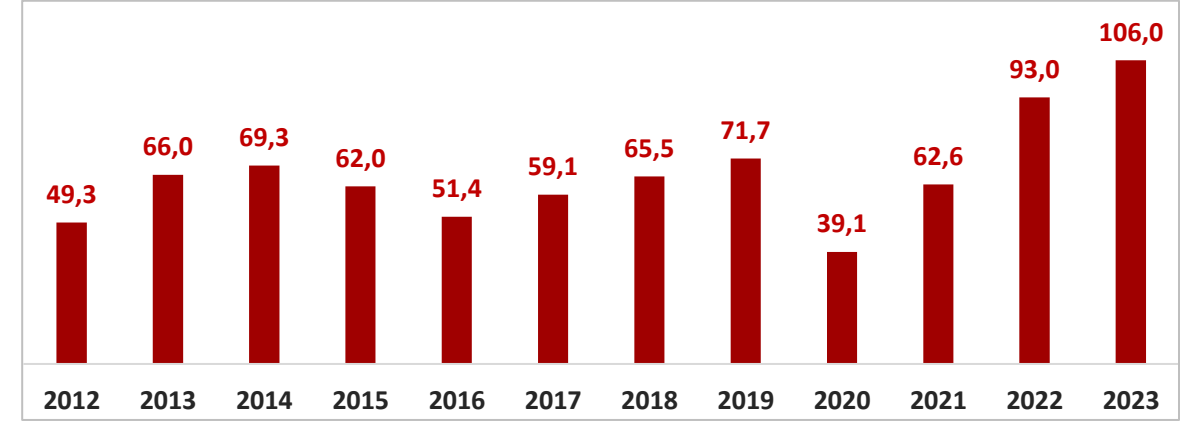
Kaynak: DTÖ, TCMB

ULUSLARARASI HİZMET TİCARETİ

Türkiye Hizmet Ticareti

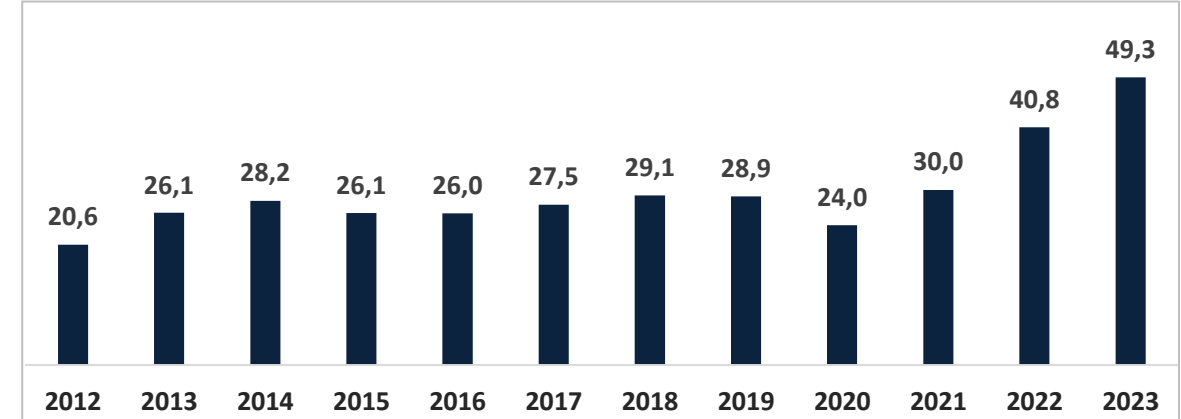
- Türkiye'nin hizmet ihracatı 2023 yılında 106 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.
- Türkiye'nin hizmet ithalatı ise 2023 yılında 49,3 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Böylelikle 2023 yılında hizmetler dengesi 56,7 milyar dolar fazla vermiştir.

Türkiye'nin Hizmet İhracatı (Milyar dolar)

Kaynak: TCMB

Türkiye'nin Hizmet İthalatı (Milyar dolar)

Kaynak: TCMB

ULUSLARARASI HİZMET TİCARETİ

Ödemeler Dengesi-Hizmet Kalemleri

Gelir Milyon Dolar	Ağustos			Ocak-Ağustos		
	2023	2024	Değişim(%)	2023	2024	Değişim(%)
Hizmetler Geliri	12.446	13.198	6,0	68.923	73.971	7,3
Taşımacılık Geliri	3.691	4.114	11,5	25.433	26.347	3,6
Seyahat Geliri	7.464	7.616	2,0	32.860	35.903	9,3
İnşaat Geliri	28	14	-50,0	208	150	-27,9
Sigorta ve Emeklilik	180	252	40,0	1.718	2.003	16,6
Finansal Hizmetler Geliri	48	45	-6,3	362	382	5,5
Fikri Mülkiyet Hakları Kullanım Geliri	32	35	9,4	321	322	0,3
Telekomünikasyon, Bilgisayar ve Bilgi Hizmetleri Geliri	299	372	24,4	2.590	2.890	11,6
Diğer İş Hizmetleri Geliri	378	416	10,1	3.262	3.573	9,5
Kişisel, Kültürel ve Eğlence Hizmetleri Geliri	38	29	-23,7	243	199	-18,1
Resmi Hizmetler Geliri	63	55	-12,7	346	312	-9,8
Gider Milyon Dolar	Ağustos			Ocak-Ağustos		
	2023	2024	Değişim(%)	2023	2024	Değişim(%)
Hizmetler Gideri	3.953	4.502	13,9	31.536	34.766	10,2
Taşımacılık Gideri	1.623	1.741	7,3	12.560	13.806	9,9
Seyahat Gideri	721	823	14,1	5.001	5.302	6,0
İnşaat Gideri	1	1	0,0	42	11	-73,8
Sigorta ve Emeklilik Gideri	275	389	41,5	2.379	3.244	36,4
Finansal Hizmetler Gideri	59	58	-1,7	510	510	0,0
Fikri Mülkiyet Hakları Kullanım Gideri	229	300	31,0	2.200	2.590	17,7
Telekomünikasyon, Bilgisayar ve Bilgi Hizmetleri Gideri	286	411	43,7	2.632	3.016	14,6
Diğer İş Hizmetleri Gideri	564	566	0,4	4.553	4.647	2,1
Kişisel, Kültürel ve Eğlence Hizmetleri Gideri	36	49	36,1	306	388	26,8
Resmi Hizmetler Gideri	93	104	11,8	766	827	8,0

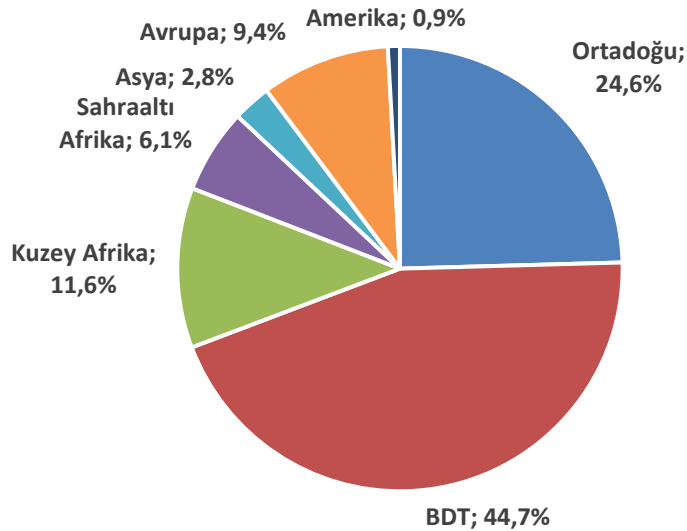
Kaynak: TCMB

ULUSLARARASI HİZMET TİCARETİ

Yurt Dışında Müteahhitlik Hizmetleri

- Türkiye, dünyanın en büyük 250 müteahhitlik şirketi listesinde 2024 yılında 43 Türk firmasıyla, Çin'den sonra 2. sırada yer almaktadır.

Müteahhitlik Hizmetlerinin Ülke Gruplarına Göre Dağılımı
(1971-2024 Eylül)

Yurt Dışında Müteahhitlik Hizmetleri

TÜM BÖLGELERDE ÜSTLENİLEN MÜTEAHHİTLİK PROJELERİ				
Yıl	Proje Sayısı	Proje Bedeli (Milyar \$)	Kümülatif Proje Bedeli (Milyar \$)	Ort. Proje Bedeli (Milyon \$)
2000 ve Öncesi	2.048	42,4	42,4	20,7
2001	169	2,9	45,3	17,4
2002	208	4,4	49,7	21,2
2003	339	6,4	56,1	18,9
2004	477	8,6	64,8	18,1
2005	452	12,9	77,7	28,6
2006	577	22,4	100,1	38,8
2007	613	25,6	125,7	41,8
2008	667	24,7	150,4	37,0
2009	505	20,1	170,6	39,8
2010	632	23,4	193,9	37,0
2011	561	24,8	218,7	44,2
2012	551	31,7	250,4	57,5
2013	437	31,2	281,6	71,5
2014	360	26,7	308,3	74,2
2015	287	24,0	332,4	83,8
2016	222	15,0	347,4	67,7
2017	314	17,9	365,3	56,9
2018	388	22,7	388,0	58,5
2019	544	19,9	407,9	36,7
2020	386	16,9	424,8	43,7
2021	457	31,2	455,9	68,2
2022	507	20,0	475,9	39,4
2023	435	28,1	504,0	64,6
2024*	161	11,8	515,8	73,4
TOPLAM	12.297	515,8		

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

* 2024 Ocak-Eylül dönemi verileridir.

ULUSLARARASI HİZMET TİCARETİ

Hizmet İhracatı Destek Program Paketi

Hizmet İhracatı Destek Program Paketi ile tüm hizmet sunum yöntemlerini içeren bir tanımlamanın yanı sıra ülkemiz hizmet ihracatını yeni bir yaklaşımla daha da ileri aşamalara taşıyacak bir sistemin oluşturulması amaçlanmıştır. Bu şekilde, bir yandan hizmet ihracatımızın artırılması sağlanırken, diğer yandan da istatistiki anlamda daha etkin bir mekanizma ile ölçüm ve performans değerlendirmesinin de yapılacağı bir yapı vücuda getirilmiştir.

5447 sayılı Türkiye Bilişim Sektörünün Uluslararasılaşması ve E-Turquality (Bilişimin Yıldızları Programı) Hakkında Karar

5448 sayılı Hizmet İhracatının Tanımlanması, Sınıflandırılması ve Desteklenmesi Hakkında Karar

5449 sayılı Yurt Dışı Lojistik Dağıtım Ağlarının Desteklenmesi Hakkında Karar

2564 sayılı Döviz Kazandırıcı Hizmet Sektörleri Markalaşma Destekleri Hakkında Karar

ULUSLARARASI HİZMET TİCARETİ

5448 Sayılı Hizmet İhracatının Tanımlanması, Sınıflandırılması ve Desteklenmesi Hakkında Karar

Sağlık Turizmi

Eğitim

Fuarçılık Hizmetleri

Gayrimenkul Hizmetleri

Yaratıcı Endüstriler

Spor Turizmi

Yönetim Danışmanlığı Hizmetleri

Lojistik ve Taşımacılık

Yeşil Hizmetler

Diğer Hizmetler

Yeni Bir İsim ve Kurgu

"Hizmet İhracatı" Tanımı

Uluslararası Sektörel Sınıflandırma

İlk Kez Performans Ölçümü ve İstatistik Temini

- 10 Ana Sektör
- 36 Destek Unsuru
- Sektörler Özelinde 15 Yeni Destek Unsuru

ULUSLARARASI HİZMET TİCARETİ

Mevcut Destek Unsurları

Tescil ve Koruma Desteği	Pazara Giriş Belgeleri Desteği	Acente Komisyon Desteği	Reklam, Tanıtım ve Pazarlama Desteği	Birim Desteği
Bireysel Katılım Desteği	Milli Katılım Desteği	Milli Katılım Tanıtım Desteği	Rapor Desteği	Alım Heyeti
Ticaret Heyeti	HİSER İhtiyaç Analizi Desteği	HİSER İstihdam Desteği	Sanal Fuar Organizasyon Desteği	Yarışma ve Etkinlik Desteği
Film Platosu ve Stüdyosu Kullanım Giderleri Desteği	Yurt İçi Tanıtım Desteği	Yurt İçi Eğitim Desteği	Hasta Yol Desteği	

ULUSLARARASI HİZMET TİCARETİ

Yeni Destek Unsurları

Tanıtım Heyeti
Desteği

Uluslararası Öğrenci
Ofisleri Kapasite
Geliştirme Desteği

Akademisyen
İstihdam Desteği

Uluslararası
Sıralama Desteği

Yeşil Hizmetler
İstihdam Desteği

Uluslararası
Kuruluşlara Üyelik
Desteği

Prestijli Katılım
Desteği

Ürün Yerleştirme
Desteği

HİSER Tanıtım
Desteği

HİSER Sektörel
Ticaret Heyeti
Programı Desteği

HİSER Sektörel Alım
Heyeti Programı
Desteği

Fuar Alanı Yapım
Desteği

Sektörel Nitelikli
Uluslararası Yurt İçi
Fuar Organizasyon
Desteği

Yurt Dışı Fuar
Organizasyon
Desteği

Korsanla Mücadele
Giderleri Desteği

Dublaj Veya Altyazı
Giderleri Desteği

Komplikasyon ve
Seyahat Sağlık
Sigortası Desteği

Sağlık Turizmi
İstihdam Desteği

Yabancı Dil ve Sağlık
Turizmi Eğitimi
Desteği

Sağlık ve Spor
Turizmi Sektörlerinin
Geliştirilmesi Ve
Tanıtılması Desteği

Veri Tabanı Üyelik
Desteği

ULUSLARARASI HİZMET TİCARETİ

5447 Sayılı Türkiye Bilişim Sektörünün Uluslararasılaşması ve E-Turquality (Bilişimin Yıldızları) Programı

KAPSAM – BİLİŞİM ŞİRKETLERİ

Çerçeve mantığı ile bilişim sektörüne yönelik tüm destekler tek bir program altında üç aşamalı bir sistemde bir araya toplanmış ve Bilişim Sektörü destek kapsamı genişletilmiştir

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

ULUSLARARASI HİZMET TİCARETİ

5447 Sayılı Türkiye Bilişim Sektörünün Uluslararasılaşması ve E-Turququality (Bilişimin Yıldızları) Programı

Bilişim sektörüne özgü yeni destekler eklenmiştir

Tekno Hızlandırıcı İşbirliği
Kuruluşu Proje Desteği

Uluslararası Katma Değerli
Bilişim Yüklenici Proje
Desteği

Uluslararası Teknoloji
Pazarlama Ofisleri Desteği

Hizmet Pazarlama
Platformlarına Üyelik
Desteği

Veri Merkezi Desteği

Yazılımcılar için Simülatör/
Test Ekipmanı Kiralama
Desteği

Yurtdışı Arama Desteği

Yurtdışı İhale Desteği

Yurtiçi Fuar Desteği

Yıldız Ofisleri Desteği

Ürün Yerleştirme Desteği

Yurt Dışında Yerleşik
Şirkete Ait
Oyun/Yazılım/Aracılık
Platformu Alımına Yönelik
Danışmanlık Desteği

Patent / Fikri Mülkiyet
Hakkı Alım Desteği

Yazılım/Oyun/Mobil
Uygulama Test Desteği

ULUSLARARASI HİZMET TİCARETİ

5449 Sayılı Yurt Dışı Lojistik Dağıtım Ağlarının (YLDA) Desteklenmesi Hakkında Karar

YLDA Nedir?

İşbirliği kuruluşları tarafından yurt dışında kurulan, satın alınan, kiralanan veya hizmet alınan; depolama, yükleme, boşaltma, sevkiyat, elleçleme, tehlikeli madde hizmetleri, soğuk depolama ve dağıtım faaliyetlerinin gerçekleştirilebilmesi için en az iki modlu taşımacılık imkanlarına sahip tesisler ile entegre çalışacak dağıtım ağının işletilmesine yönelik yük konsolidasyonunu sağlayacak ve ürünü üreticiden tüketiciye ulaştıracak bilişim mekanizmalarını içeren uçtan uca lojistik sürecini kapsayan sistemdir.

Destek Unsurları

YLDA/YSV İlk Kurulum Desteği

Cep Depo/Tesis Desteği

İstihdam Desteği

Navlun Borsası Kurulumu Desteği

Reklam, Tanıtım ve Pazarlama Desteği (Yurt Dışı)

Reklam, Tanıtım ve Pazarlama Desteği (Yurt İçi)

ULUSLARARASI HİZMET TİCARETİ

5449 Sayılı Yurt Dışı Lojistik Dağıtım Ağlarının (YLDA) Desteklenmesi Hakkında Karar

Hedefler

İhracatımızda sürekliliği sağlayarak hizmet ve mal ihracatımızı artırmak

Önemli pazarlardaki ihracat performansımızı istikrarlı kılabilecek altyapı olanaklarını oluşturmak

İhracatçılarımızın uluslararası tedarik ve dağıtım zincirlerine daha hızlı ve rekabetçi fiyatlarla dahil olmalarını sağlamak

Alternatif güzergahlar sayesinde kara sınır kapılarımızdaki yoğunluğu azaltmak

Sonuçlar

- Tüm lojistik süreçlerin uçtan uca yönetildiği entegre bir model kurulacak
- Dağıtım ağları sayesinde ihrac ürünlerimiz son alıcısına 24 ila 48 saat içerisinde ulaştırılacak
- Yükün konsolide edilerek taşınması ile navlun maliyetleri yüzde 20'ye varan oranlarda azaltılacak
- Çok modlu taşımacılık ile farklı modlara etkin bağlantıları bulunan bir yapı oluşturulacak

E- YATIRIM ORTAMI

YATIRIM ORTAMI

Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmaları

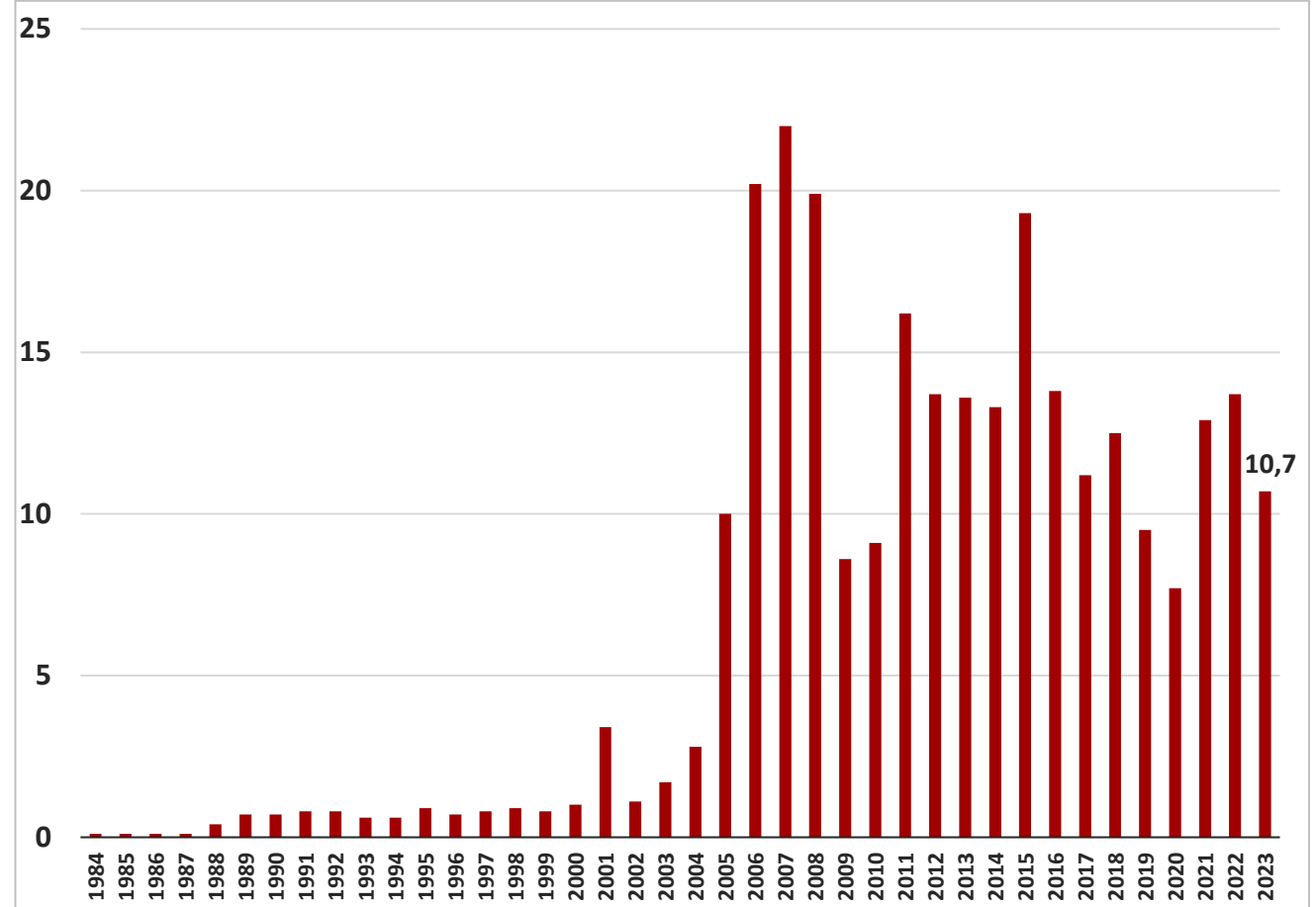
1. ABD
2. Almanya
3. Arnavutluk
4. Avustralya
5. Avusturya
6. Azerbaycan
7. B.A.E.
8. Bahreyn
9. Bangladeş
10. Belçika
11. Beyaz Rusya
12. Bosna-Hersek
13. Brezilya
14. Bulgaristan
15. Cezayir
16. Çad
17. Çek Cumhuriyeti
18. Çin
19. Danimarka
20. Endonezya
21. Estonya
22. Etiyopya
23. Fas
24. Filipinler
25. Finlandiya
26. Fransa
27. Gambiya
28. Güney Afrika Cum.
29. Güney Kore
30. Gürcistan
31. Hırvatistan
32. Hindistan
33. Hollanda
34. İngiltere
35. İnan
36. İrlanda
37. İspanya
38. İsrail
39. İsveç
40. İsviçre
41. İtalya
42. Japonya
43. K.K.T.C.
44. Kanada
45. Karadağ
46. Katar
47. Kazakistan
48. Kırgızistan
49. Kosova
50. Kuveyt
51. Letonya
52. Litvanya
53. Lübnan
54. Lüksemburg
55. Macaristan
56. Makedonya
57. Malezya
58. Malta
59. Meksika
60. Mısır
61. Moğolistan
62. Moldova
63. Norveç
64. Özbekistan
65. Pakistan
66. Polonya
67. Portekiz
68. Romanya
69. Ruanda
70. Rusya
71. Sırbistan
72. Singapur
73. Slovakya
74. Slovenya
75. Sudan
76. Suriye
77. Suudi Arabistan
78. Tacikistan
79. Tayland
80. Tunus
81. Türkmenistan
82. Ukrayna
83. Umman
84. Ürdün
85. Venezuela
86. Vietnam
87. Yemen
88. Yeni Zelanda
89. Yunanistan

YATIRIM ORTAMI

Doğrudan Yabancı Yatırımlar

- 1984-2002 döneminde 14,6 milyar ABD doları olan doğrudan yabancı yatırım tutarı, 2003-2023 döneminde kümülatif olarak 262,2 milyar dolara ulaşmıştır.
- Doğrudan yabancı yatırımlarda 2023 yılı Ağustos ayında 659 milyon dolar giriş gerçekleşirken 2024 yılı Ağustos ayında 497 milyon dolar giriş kaydedilmiştir.

Doğrudan Yabancı Yatırımlar (Milyar ABD Doları)

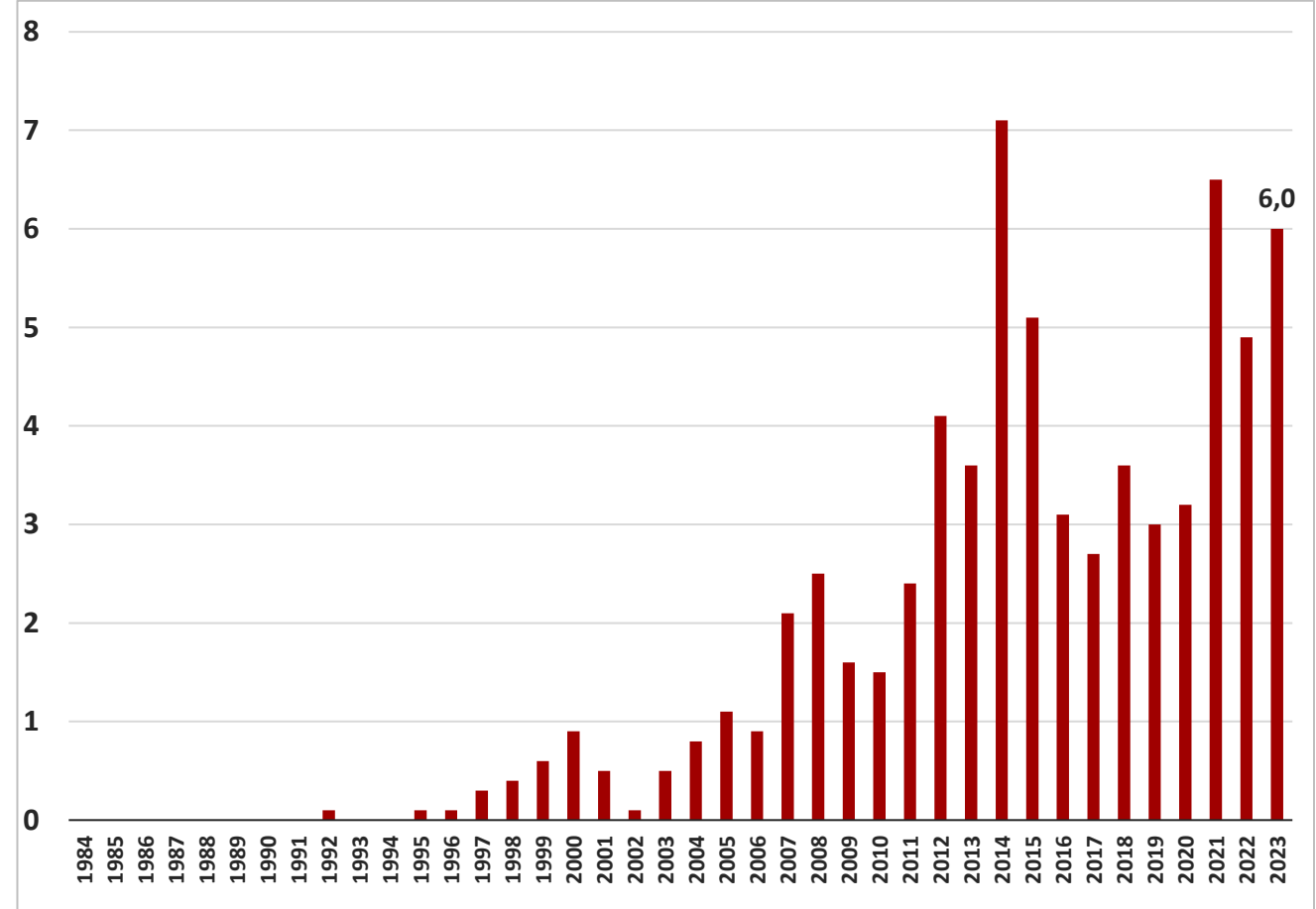
Kaynak: TCMB

YATIRIM ORTAMI

Yurt Dışına Doğrudan Yatırımlar

- Türk yatırımcıların yurt dışında gerçekleştirdiği doğrudan yatırımların toplamı, 2003'ten 2023 yılına kadar kümülatif olarak 66,2 milyar dolar seviyesine ulaşmıştır.
- 2024 yılı Ağustos ayında yurt dışına doğrudan yatırımlar bir önceki yılın aynı ayına göre %4 artış ile 559 milyon dolar olmuştur.

Yurt Dışına Doğrudan Yatırımlar (Milyar ABD Doları)

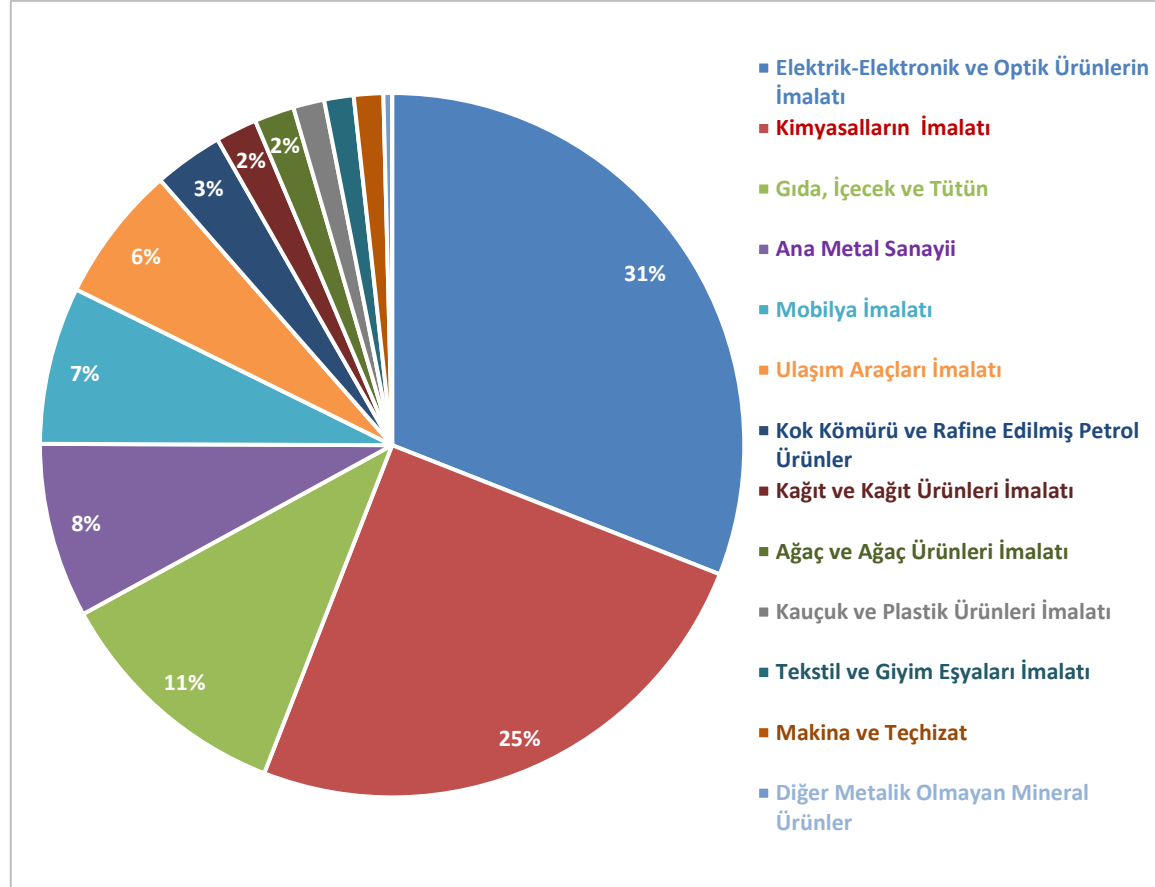

Kaynak: TCMB

YATIRIM ORTAMI

Yabancı Yatırımlar

İmalat Sanayisinde Alt Sektörlerin Payı (%) (2024 Ocak-Ağustos)

Kaynak: TCMB

Yabancı Yatırımların Sektörlere Göre Dağılımı (Milyon Dolar)

SEKTÖRLER	Yıllık		Ocak-Ağustos	
	2022	2023	2023	2024
TARIM SEKTÖRÜ	71	28	12	171
SINAI SEKTÖRÜ	2.099	2.373	1.564	1.470
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	174	171	171	175
İmalat	1.565	1.706	1.127	1.259
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	360	494	266	36
Su Temini, Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	0	2	0	0
HİZMETLER SEKTÖRÜ	4.815	3.178	1.702	2.081
TOPLAM	6.985	5.579	3.278	3.722

Kaynak: TCMB

YATIRIM ORTAMI

Doğrudan Yabancı Yatırımların (DYY) Ülkelere Göre Dağılımı (Milyon Dolar)

Sıra*	Ülkeler	2023 DDY	2024 DDY (Ağustos)	2024 DDY (Ocak-Ağustos)
1	Almanya	686	62	576
2	İsviçre	207	30	198
3	Hollanda	1.134	28	737
4	Amerika Birleşik Devletleri	255	26	479
5	Fransa	358	25	68
6	Lüksemburg	85	23	40
7	Tayvan	57	21	77
8	İngiltere	324	15	264
9	Singapur	39	12	50
10	Belçika	159	12	29
11	Avustralya	0	8	8
12	Birleşik Arap Emirlikleri	584	4	103
13	Azerbaycan	53	4	74
14	Hong Kong	50	3	46
15	Mısır	4	3	4
16	Malta	4	2	11
17	İtalya	59	1	68
18	Güney Kore	32	1	40
19	Çin	36	1	32
20	Rusya	369	1	15
LİSTE TOPLAMI		4.495	282	2.919
TOPLAM		5.579	283	3.722

*Sıralama 2024 Ağustos ayına göre.

Kaynak: TCMB

F- SERBEST BÖLGELER

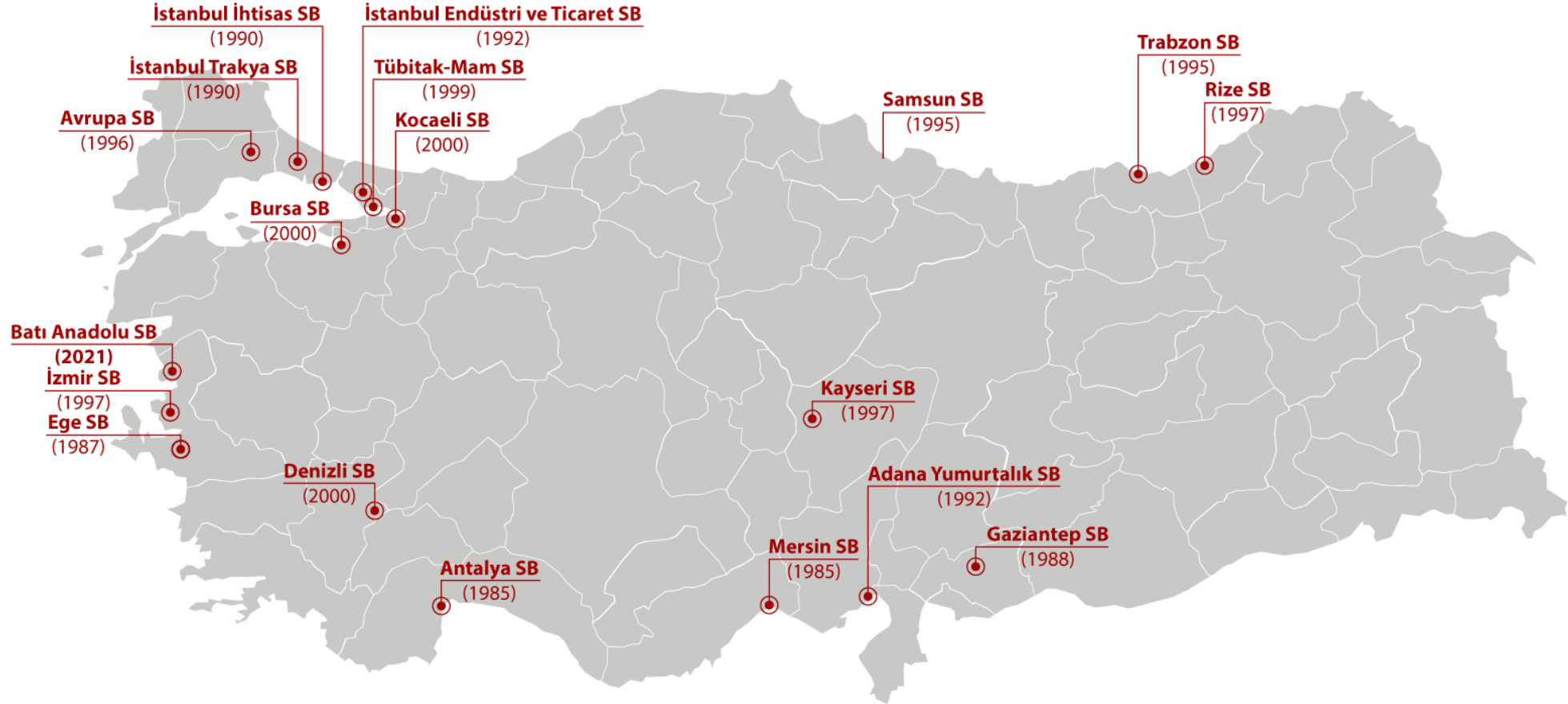
SERBEST BÖLGELER

Serbest Bölgelerin Sağladığı Avantajlar

- Üretici Kullanıcılar İçin Vergi Avantajlarından Yararlanma İmkânı
- Orta ve Uzun Vadede Geleceği Planlayabilme İmkânı
- Kâr Transferi İmkânı
- Ticaret Kolaylığı İmkânı
- Gümrük Vergisi Prosedüründen Arındırılmış Ticari Faaliyet İmkânı
- AB ve Gümrük Birliği Kriterlerinin Gerektirdiği Serbest Dolaşım Belgelerinin Temini İmkânı
- Eşitlik Prensibi
- Zaman Kısıtlaması Bulunmaması
- Pazar İhtiyaçlarına ve Şartlarına Göre Serbestçe Belirlenecek Ticari Faaliyet İmkânı
- Gerçekçi Bir Enflasyon Muhasebesi İmkânı
- Yerli ve Yabancı Tüm Pazarlara Erişim İmkânı
- Azaltılmış Bürokratik Prosedür ve Dinamik İşletme Yönetimi
- Stratejik Avantaj
- Her Türü Ticari ve Sınai Faaliyete Uygun ve Ucuz Altyapı İmkânı
- Tedarik Zinciri İmkânlarından Yararlanma Kolaylığı

SERBEST BÖLGELER

Ülkemizdeki Serbest Bölgeler

- Serbest Bölgelerde 2024 yılı Eylül ayı itibarıyla 96.386 kişiye istihdam sağlanmıştır.

SERBEST BÖLGELER

İhtisas Serbest Bölgeleri

- Ülkemizin Ar-Ge, katma değer ve yüksek teknoloji içerikli mal ve hizmet ihracatı payının artırılması amacıyla Bakanlığımızca İhtisas Serbest Bölgeleri projesi hayata geçirilmiştir.
- Bu kapsamda, 20/02/2020 tarihinde İstanbul İhtisas Serbest Bölgesi ilan edilmiştir.
- İhtisas Serbest Bölgelerinde 2635 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile yazılım ve bilişim sektöründe olgunlaşmış ve ihracata yönelmek isteyen Ar-Ge yoğun, yüksek katma değerli, inovasyon ve teknoloji odaklı yatırımlara daha geniş imkânlar ile istihdam ve kira destekleri sağlanmaktadır.
- Bu bölgelerde yazılım ve bilişim sektörlerinde yapılacak yatırımlar öncelikli yatırım konuları arasına alınmış ve 5. bölge yatırım teşviklerinden yararlanmaları sağlanmıştır.

SERBEST BÖLGELER

Yeni Serbest Bölge Kurulması: Batı Anadolu Serbest Bölgesi

- Ülkemizin önemli üretim ve ticaret merkezlerinden olan İzmir ilindeki endüstriyel ve ticari faaliyetleri ihracata yönlendirmek, ihracata yönelik yatırım ve üretimi teşvik etmek amaçları doğrultusunda; Batı Anadolu Serbest Bölgesi kurulmasına ve 30 yıl süreyle BASBAŞ - Batı Anadolu Serbest Bölgesi Kurucu ve İşleticisi A.Ş. tarafından kurulup işletilmesine yönelik 4482 sayılı Karar, Sayın Cumhurbaşkanımızın tensipleriyle 08.09.2021 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.
- Bu kapsamda söz konusu 2,4 milyon metrekare büyüklüğündeki hazine arazisinde faaliyet ruhsatı olarak faaliyet göstermek isteyen çeşitli firmalara faaliyet ruhsatı düzenlenerek açık alan kiralamaları yapılmış olup halihazırda faaliyet ruhsatı başvuruları devam etmektedir.

SERBEST BÖLGELER

Serbest Bölgelerin Ticaret Hareketleri (Milyon ABD Doları)

Milyon Dolar	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024**
Yurt içinden Bölgelere	2.887	2.732	2.205	2.125	2.376	2.563	2.665	2.574	3.466	3.808	3.870	2.633
Bölgelerden Yurt dışına	7.701	7.958	7.494	7.041	7.525	8.147	7.978	7.727	9.755	11.431	12.655	8.897
Yurt dışından Bölgelere	7.490	7.059	6.550	5.868	6.404	6.453	5.633	7.028	7.073	11.155	9.278	5.746
Bölgelerden Yurt içine	5.162	4.683	4.012	3.999	4.073	3.766	3.379	4.729	4.325	6.430	5.063	2.936
*TOPLAM TİCARET HACMİ	23.240	22.432	20.261	19.033	20.378	20.929	19.656	22.058	24.618	32.823	30.866	20.111

2024 Ocak-Eylül döneminde serbest bölgelerde gerçekleşen ticaret akışlarının yönlerine göre toplamı 20,1 milyar dolar olmuştur.

Kaynak: Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü

**Ticaret akışlarının yönlerine göre toplamı ** 2024 Ocak-Eylül dönemi verilerini kapsamaktadır.*

SERBEST BÖLGELER

Serbest Bölgelerde Sektörel Yoğunlaşma

İstanbul İhtisas Serbest Bölgesi	Yazılım
Antalya Serbest Bölgesi	Yat İnşa, Medikal
Kocaeli Serbest Bölgesi	Gemi İnşa
Avrupa Serbest Bölgesi	Hazır Giyim
Mersin Serbest Bölgesi	Hazır Giyim
Bursa Serbest Bölgesi	Otomotiv
İzmir Serbest Bölgesi	Deri
TÜBİTAK – MAM Teknoloji Serbest Bölgesi	AR-GE
Adana Yumurtalık Serbest Bölgesi	Gemi Tamir ve Bakım

Kaynak: Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü

G- İKİLİ, BÖLGESEL, ÇOKLU VE ÇOK TARAFLI TİCARET

İKİLİ, BÖLGESEL, ÇOKLU VE ÇOK TARAFLI TİCARET

Ticari İlişkiler

- **İkili Ticari İlişkiler**
 - Avrupa, AB Harici Avrupa, Asya-Pasifik, Avrasya, Orta Doğu, Afrika, Amerika
 - Ülkemizin **125 ülke ile Karma Ekonomik Komisyon (KEK)**, 19'u AB üye ülkeleri olmak üzere **27 ülke ile Ekonomik ve Ticari Ortak Komite (ETOK-JETCO)** mekanizması mevcuttur.
- **Bölgesel Ticari İlişkiler**
 - AB, EİT, D8, KEİ, İİT, İSEDAK, Türk Devletleri Teşkilatı
- **Çok Taraflı Ticari İlişkiler**
 - DTÖ, G20, BM, DGÖ, OECD

İKİLİ, BÖLGESEL, ÇOKLU VE ÇOK TARAFLI TİCARET

Türkiye'nin STA ve TTA'ları

YÜRÜRLÜKTEKİLER

STA

EFTA (1992) Revize EFTA (2021)	Sırbistan (2010) Ek Protokoller (2019)
İsrail (1997)	Karadağ (2010) Ek Protokoller (2022)
Kuzey Makedonya (2000)	Şili (2011)
Bosna Hersek (2003) Revize Bosna H. (2021)	Morityus (2013)
Tunus (2005)	G. Kore (2013) Yatırım ve Hizmetler (2024)
Filistin (2005)	Malezya (2015) Ek Protokol (İç onay)
Fas (2006)	Moldova (2016)
Mısır (2007)	Faroe A. (2017)
Arnavutluk (2008)	Singapur (2017)
Gürcistan (2008) Ek Protokoller (İç onay)	Kosova (2019)
Birleşik Krallık (2021)	Venezuela (2020)
Birleşik Arap Emirlikleri (2023)	

YÜRÜRLÜKTEKİLER

TTA

İran (2015)	Azerbaycan (2021) Ek Protokol (2024)
Pakistan (2023)	Özbekistan (2023)

MÜZAKERELERİ TAMAMLANANLAR

STA

Lübnan

Katar

Sudan

Ukrayna

MÜZAKERELERİ DEVAM EDENLER

STA/TTA

Japonya

Tayland

Endonezya

TTA

Moritanya

Yürürlükte: 23 STA ve 4 TTA

Müzakere Süreci Tamamlanan: 4 STA

Müzakere Süreci Devam Eden: 3 STA ve 1 TTA

İKİLİ, BÖLGESEL, ÇOKLU VE ÇOK TARAFLI TİCARET

G20 Dönem Başkanlığı

- G20 ülkeleri ABD, Almanya, Arjantin, Avrupa Birliği, Avustralya, Brezilya, Çin, Endonezya, Fransa, Güney Afrika, Güney Kore, Hindistan, İngiltere, İtalya, Japonya, Kanada, Meksika, Rusya, Suudi Arabistan ve Türkiye'den oluşmaktadır.
- G20 ülkeleri, dünya ekonomisinin %80'ini; küresel ticaretin %75'ini ve dünya nüfusunun yaklaşık üçte ikisini temsil etmektedir.
- G20 Dönem Başkanlığı her sene bir üye ülke tarafından yürütülmektedir. 2020 yılında Dönem Başkanlığını Suudi Arabistan yapmıştır. 2021 yılında G20 Dönem Başkanlığını İtalya yürütmüştür. 2022 yılında Dönem Başkanlığını Endonezya yürütmüştür. 2023 yılında ise G20 Dönem Başkanlığını Hindistan yürütmüş olup, 2024 yılı Başkanlığını Brezilya yürütmektedir. 2025 yılı Başkanlığını ise Güney Afrika yürütecektir.

İKİLİ, BÖLGESEL, ÇOKLU VE ÇOK TARAFLI TİCARET

Türk Devletleri Teşkilatı

Türk Devletleri Teşkilatı'na Üye Ülkeler

Üye Ülkeler	
	Azerbaycan
	Kazakistan
	Kırgızistan
	Özbekistan
	Türkiye
Gözlemci Ülkeler/Örgütler	
	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
	Macaristan
	Türkmenistan
	Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT)

Kaynak: Trademap, IMF, Kıbrıs Türk Ticaret Odası, KKTC Merkez Bankası, Türk Cumhuriyetleri Ekonomik Görünümü

Üye ve Gözlemci Ülkelerin Ekonomik Göstergeleri (2022)

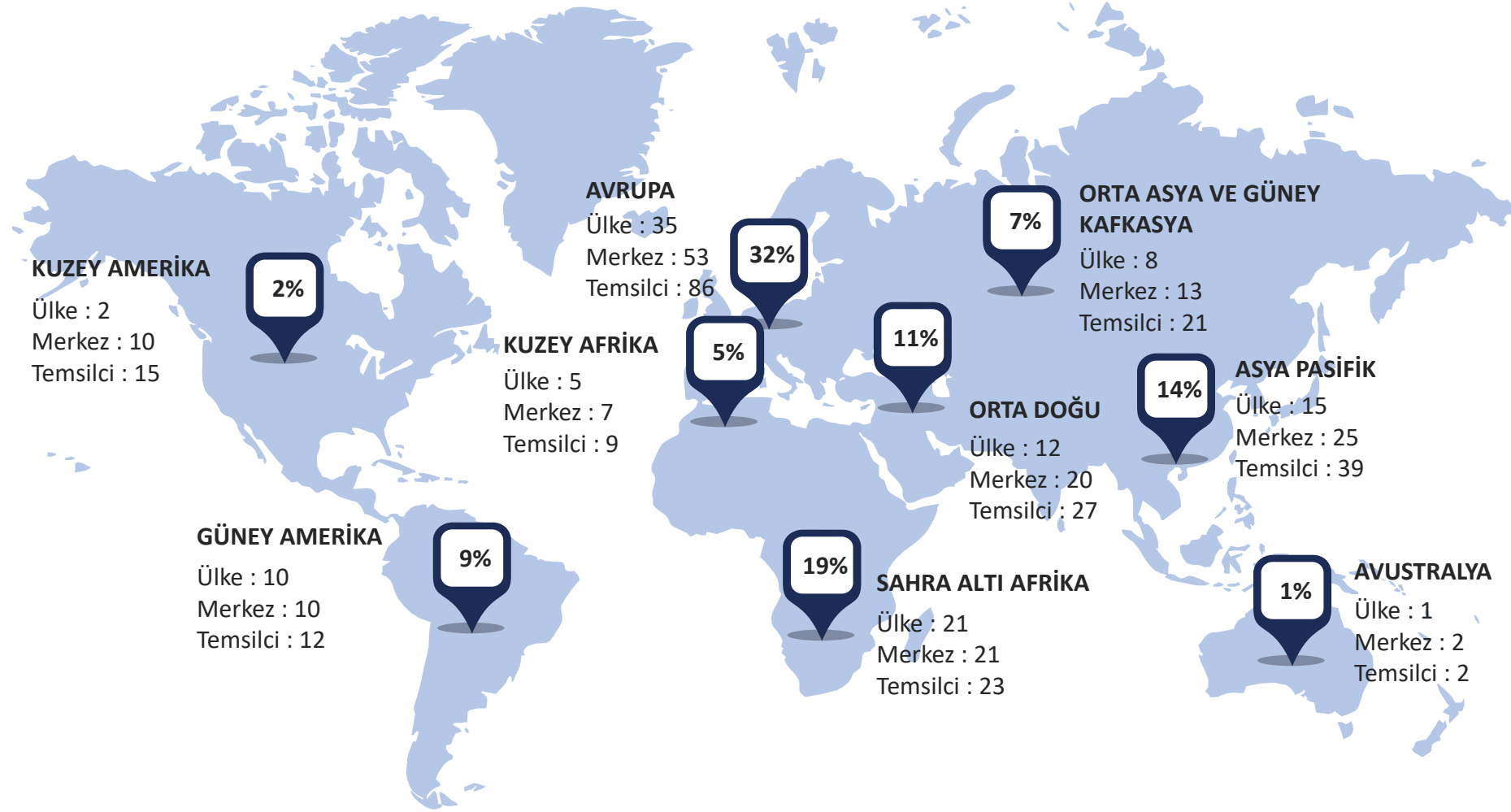
Ülkeler	GSYH (Milyar \$)	Reel GSYH Artış Oranı(%)	Mal İhracatı (Milyar \$)	Mal İthalatı (Milyar \$)
Üye Ülkeler				
Azerbaycan*	69,9	4,6	40,8	13,5
Kazakistan*	225,8	3,2	84,4	50,0
Kırgızistan*	11,1	7,0	2,3	4,3
Özbekistan*	80,4	5,7	19,3	30,7
Türkiye	905,5	5,6	254,2	363,7
Gözlemci Ülkeler				
KKTC**	3,4	4,0	0,1	1,3
Macaristan*	168,3	4,9	148,9	158,0
Türkmenistan*	78,0	1,8	10,6	4,0

*Tahmin Verileri

**2021 yılı verileri

İKİLİ, BÖLGESEL, ÇOKLU VE ÇOK TARAFLI TİCARET

Ticaret Bakanlığı Yurt Dışı Teşkilatı

Hâlihazırda **109** Ülke, **161** Merkez'de (**3**'ü Daimi Temsilcilik) **234** Ticaret Müşaviri/Ataşesi görev yapmaktadır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
TİCARET BAKANLIĞI

TURKIYE
YUZYILI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN YÜZÜNCÜ YILI